

SECTION A3

KAMULISYA MASENGO CHENENE NI KUSOKONASYA ULAMUSI

YIYIPALI MU LIJIGANYOLI

1. A3.1- Kusokonasya ulamusi
2. A3.2- Malile ga ulamusi
3. A3.3-Achimlongosi wakwenela kwakuya

Mtwe Wa Ndanda

Kusokonasya Ulamusi

Malowe ga Ndanda

Mlongosi jwine jwakumanyika jwa mu mpingo wine wapikaniche ali mkuwecheta aga malowe gakogoyaga: “Naga mlongosi jwa kusaguligwa kapena mlongosi jwa usimu ali mkuwecheta, akusawechetaga ni ulamusi wa Mlungu. Ndawi jilijose mundu jwasagulidwe ni Mlungu kulongolela akwayisye umi wa mundu, Mlungu akusasosa kuti tujitichisye ni kumpikanila mpela mutukatendele kwa jwalakwe”

Kuwecheta yisyene kuli kwambone kupikanila ulamusi uliwise wawuwichidwe, nambo achimlongosi wane wangali majiganyo gambone ga ulongosi pa wandu wao. Mu lijiganyo alino tulole mteto wangakamulisya masengo chenene ulamusi, mtwe wakuti ukusatandisya ukangani sikati ja wandu wa Mlungu.

Naga ngayijigala yijiganyo ya baibulo chenene, ma umi ga wandu gakuajonasika. Mu msinda wine wa Jonestown, wandu wakwana 900 waliwuleje pakupikanila yakuwecheta a Jim Jones, wawatiga wandu wapikanileje mwangasisya.

Pa Aloma 13:1 akusalila kuti,

“Mundu jwalijose wapikanileje wakulamula, pakuwa pangali mundu jwakwete ulamusi wele wakanapegwa ni Mlungu. Nipo wakulamula wele wapali wawichikwe ni Mlungu”

Magulu gosope ga mipingo gakamulisye masengo gele malowega pakutamilisya yijiganyo ya kulepeleka ku ulamusi. Ndawi syejinji yele yijiganyoyi yikusapunda mwele yigakuwechetela malowe ga Mlungu mu chilanano cha sambano.

Chakuwoneka mpela muwawechetele Yesu, chikusagopolaga (alole Aefeso 4:21). Chisyeyene chichagopola kuti awe yosope yakusaka Mlungu kuti awe. Ngasiyawika mu ukapolo kwa achimlongosi wane wakwe wa dini, wakusachinga kuti lisosa lya Mlungu likatendekwa mu umi wao.

Malemba pagakuwecheta ya ulamusi wa penani, gakuwala kuti pana ma ukumu gakulekangana machili gakuti tulipelecheje. Malemba gakuwecheta soni kuti pana ndawi jele maukumu gapenani(ga Mlungu) ni maukumu gapasi(ga wandu) gakuwasisyana, ni tukwenela kumpikanila Mlungu mmalo mwa achimlongosi wa dini (alole Masengo 5:29). Mwa maukumu msano ni gawili gagasasile mu malemba,

gatatu ngagakwayana ni wandu. Gele gatatuga gali ga Mlungu pe basi. Gelega gali, pandanda **ulamusi wosope**, kawili **ulamusi wakulupichika** ni katatu, **ulamusi wa nganisyo**

Nambo yakutesya chanasa kuti wandu wane akusalipa maukumu ni ulamusi wakuti malemba gakusala kuti uli wa Mlungu basi.

Chijiganyochi chiyiche ni chakulinga chakuti achimlongosi wa mu mpingo akasalijigalila ulamusi ni ukumu wunganiwa wao, nikuti soni wandu wa mu mpingo akasalipeleka mwangajenelela ku ulamusi wa wandu.

A. MA UKUMU GATATU GAGALI GA MLUNGU BASI

1. Ulamusi Wosope.

Ulamusi wawuli penani pa ulamusi pa chilichose ni ulamusi wosope. Awu ulamusiwu wangajamuchidwa kapena kuwusidwa. Uli ulamusi wangawa mkulemwesya kalikose, sone wekulungwa mlope. Awu ulamusiwu uli wa Mlungu Atati, Mwanache ni Msimu waswela. Mipingo jine akusapeleka awu ukumu wa ulemu wa penani, wakwenela Mlungu pe wu kwa wakulongolela mipingo jawo. Pangali pagakwitika kose malowe ga Mlungu kuti mundu komboleka kola ulamusi wosope.

Baibuli jikusala mwangasisa kuti wosope wakutenda myoyo nikuti akugwa mu sambu sisyamgwisisye satana kutyochela kwinani. Lusifala (jwali satana) wasachile kulipa ukumu wuwaliji wa Mlungu jikape.

“12 ... mgwile kutyocela kwinani, kalakala mwajipundaga mitundu ja wându, nambo lelo amgwisisye pasi. 13 Mu mtima mwenu mwatiji, ‘Tinjikwela mpaka kwinani; pacanya pa ndondwa sya Mlungu, tinjitamikapo citengu cangu ca ucimwene; Tinjitama pa citengupo pa litumbi lya ku mpoto, kwele milungu josope jikusasangana. 14 Tinjikwela pacanya pa mawunde, ni kuwâ mpela Jwamacili gosope.”(Yesaya 14:13-14)

Kugwa kwa satana kutyochela kwinani kwayiche ligongo wakasakaga kulijigalila msyene ulamusi wosope, wawuli wa Mlungu basi. Achimlongosi wosope wa mmipingo alijiganye pelepa. Komboleka kugwa mu mayeselo gawagwile satana.

a. Yesu Khlistu – Jwakwete Ulamusi Wosope Mu Mpingo

Mu buku ja ku Aefeso malowe ga Mlungu gakutusalila kuti Yesu pa ni jwakwete ulamusi wosope mu mpingo;

“16 Ni ligongo lyakwe nganguleka kumtogoleta Mlungu ligongo lya jemanja. Nipo soni ngusinamkumbucilaga m'mapopelo gangu, 17 nipo ngusapopela kwa Mlungu jwa Ambuje wêtu Yesu Klistu, Atati wâ lumbili, kuti ampe Msimu wâkupeleka lunda, ni wâkum'manyisya jemanja Mlungu kusyesyene. 18 Nguwênda kuti nganisyo syenu siwuguce kuti mlole lilanguka, kuti timyimanyilile yele yimkwenela kwembecela kwa Mlungu juwamwilasile, soni kuti m'manyilile kusicila kwa lumbili ni upile wele Mlungu watite tacipeleka kwa wându wâkwe. 19 Nipo soni ngumsalila kuti m'manyilile ya macili gakwe gamakulungwa mnope gele gakamula masengo mwetuwe wâkulupilila. Macili gakwe ni galagala gakulimbangana mnope, 20 gawakumulicisye masengo Mlungu pakumjimunya Klistu ku wawe, ni kumtamika ku mkono wakwe wa mlyo mcilambo ca kwinani. 21 Klistu akulamulila ayimwene wosope, wâkulamula wosope ni acakulungwakulungwa wosope wâ kwinani. Nambo soni mena gane gosope gamacili gakamula masengo ndawî ajino ni ndawî ja msogolo. 22 Mlungu*

wampele Klistu ulamusi pa yindu yosope ni wamwisile kuwa jwa mkulungwa jwa mpingo”(alole Aefeso 1:16-22)

Ambuje Yesu ni wakwete ulamusi wosope pa umi wa mklistu. Jwalakwe ni jwakwete ulamusi pa misimu ni ma ukumu gosope.

Jwalakwe ali jwamkwesyedwe, alole yigakuti malowe pa Aefeso 1:21

“21 Klistu akulamulila ayimwene wosope, wakulamula wosope ni acakulungwakulungwa wosope wa kwinani. Nambo soni mena gane gosope gamacili gakamula masengo ndawi ajino ni ndawi ja msogolo. 22 Mlungu wampele Klistu ulamusi pa yindu yosope ni wamwisile kuwa jwa mkulungwa jwa mpingo. 23 Mpingowo ni ciilu ca Klistu, nipo jwakusakwanilisya yindu yosope kulikose.”

Ulamusi welewu uli wa Mlungu basi, ni pakwamba ya mpingo ulamusi welewu uli wa Ambuje Yesu basi.

Pa Ahebli mtwe wa wandanda akwiganya kuti Yesu basi ni jwakwenela kuwa ni ukumu welewu wa ukumu wosope mu mpingo;

“1... Mlungu wawecete ... masiku gambesi gano awecete ni uwe kupitila mwa Mwanagwe. Kupitila mwa Jwalakwe Mlungu wapanganyisye yindu yosope ni wampele yosopeyo kuti yiwe yakwe...

*8 Nambo ya Mwanagwe Mlungu watite kuti, * “Wawo Mlungu, citengu cawo ca ucimwene ciciwa cangamala kwa yaka yosope, nipo mkusalamula mwacilungamo mu ucimwene wenu. 9 kusanonyela cilungamo ni kuwengana ni yangalumbana. Ni ligongo lyakwe Une, Mlungu jwenu amsagwile m'mwejo”*

Malowega gakum'wika Yesu penani pa mundu jwalijose mu mpingo. Yalakweyi yigopoleta kuti jwalijose, mwangawalanjila udindo kapena ukumu wakwe ngawa mkomboleka kwela mu udindo mpaka ni kulandana ulamusi ni Ambuje. Yesu ni jwakwete wele ulamusiwu. Wakwesyedwe penani pa malayika gosope, panani pa ukumu wine wuliwose mpaka kalakalala. Aochela malo ga ulamusi wosope mu chilambo chino nambo soni ni chilambo chichikwikacho.

b. Msamale Ni Wele Watajigale 'Malo Ga Yesu'

Jwalijose kapena mpingo wuliwose, wakusalinga kulikwesya ku awu ukumuwu pakupangana ulamusi (pasi pano kapena kwinani) wakulandana kapena kupunda wa Yesu akutamilisya kkuti ali yalumu ni misimu jakusisya Yesu.

Mwa chilandanyo, mpingo wuliwose, mpela wa katolika, wakusam'wona mundu jwine jwakwe kuwa mmalo mwa Yesu, nikuti akulijigalila ulamusi wa Yesu. Mu chijiganyo cha wa katolika, a Papa, ni wakwima mmalo mwa Yesu pa chilambo pano. Ayi yili yakogoya ligongo yakusawechea a papa ali atemi pa chitengu cha uchimwene wao, yikusawa yangali chipasipasi, yangawa mkulemechekwa malingana ni achimlongosi wa mpingo wa katolika.

Ayi ni yiwatutetele Yesu kuti yichitendekwa. Wawechete pa Mateyo 24:5 kuti;

“Wandu wajinji tacyika acikolangaga lina lyangu nipo tacitiji kuti, 'Mkulupusyo jwakulocesyedwa jula ni une,' nipo tacasokonesya wandu wajinji.”

Mu buku ja chiwunukuko twe wa 19 Msimu waswela akusimichisya chenenepe yakuti Yesu wana malo gapenani mu chakulinga cha Mlungu. Pa msela wa 16 akumsala Yesu kuti pa mkanjo wakwe palembedwe malowe gakuti;

“MCHIMWENE JWA AYIMWENYE NI AMBUJE JWA ACHAMBUJE WOSOPE”

Kupunda achayimwene wosope, jwalakwe ali mchimwene jwa achayimwene. Kupunda achambuje wosope, jwalakwe ali Ambuje jwa achambuje. Kwa jwalakwe pejo kupegwile malo ga ulamusi wosope. Pangali ulamusi wine mu mpingo wakuti mklitu awupikanileje mwangawuwusya kupunda wa Ambuje Yesu klistu.

Tukumanyilila kuti mipingo jejinji jikusapeleka ulamusi wangawuwusya kandu kwa achimlongosi wao. Kutenda kuli kusisyana ni kasa yigakuti malemba.

2. Ulamusi Wakulupichika

Malowega gakutyochela ku chijiganyo chichikusati pana ulamusi wuwuli wakuwona ndawi syosope, wangawa mkulemwesya kalikose, wangali chipasipasi ata panandi. Mwa chilandanyo, watujiganyisye ku sukulu tuli wamwana kuti chili chisyesyene kuti ndawi syosope naga kupwatikanya 2 ni 2 yikusawa 4. Wakwiganyawo pa jele ndawijo wawechetaga ni ulamusi wakulupichika. Masamu mpela gelega nganichiwa chindu chakuti ni kuchiwusya, kambilana kapena kuchijimila. Chili chisyesyene. Gali masamu gangakomboleka kugasisya.

Mpela mu chilandanyo cha penani chi, chilichose chichili chisyesyene chikusakola ulamusi, ligongo lyakuti chili chisyesyene. Malowe ga Mlungu gakuwecheta yeleyi pa 2 Wakolinto 13:8 kuti; *“8 Pakuti ngatukupakombola kutenda cindu cilicose cakusisyana ni cakuwonaco...”*

a. Chisyesyene Chikwete Ulamusi

Naga kuchikana chisyesyene kukusayikasya chamuko. Malowe ga Mlungu pa 2 Atessalonika 2:12 gakuwecheta kuti;

“Yakuyicisya yakwe yili yakuti wosope wimkanakulupilila yakuwona, nambo kusangalala ni kutenda yangalungama tacipegwa cilango.”

1) Mlungu Atati Akusawecheta Chisyesyene

Mlungu ndawi syosope akusaweta chisyesyene; nikuti malowe gakwe gawkete ulamusi wakulupichika. Pa Numeli 23:19 akuwecheta kuti;

“Mlungu nganaŵa mpela mundu, kuti mpaka alambusye. Nganaŵa mundu kuti mpaka apakombole kusinda nganiso syakwe. Yiliyose yakutenda cilanga, akasayitendaga. Jwalakwe akusaŵecetaga, ni yikasatendecakaga.” Soni pa Masalimo 89:34,35 akuwecheta kuti; *“ Ngisingasa cilanga cangu ni jwalakwejo, kapena kugalausya maloŵe gele gagakopwece pakamwa pangu. 35 “Nalumbile kamope mu uswela wangu kuti, Ngasinamlambusya...”*

2) Mlungu Mwanache Akusawecheta Chisyesyene.

Malowe ga Mlungu pa Yohane 14:6 gakuweche kuti;

“Yesu wamjanjile kuti, “Une ndili litala, kusyesyene,”

Ligongo lyakuti jwalakwe ali chisyesyene nikuti chalichose chakusawecheta chili chisyesyene ni chakwenela kuchijitichisya. Pa Maliko 12:14 akuwecheta kuti

“14 Piŵayice kwa Yesu, watite, “Cemwalimu, tukumanyilila kuti walakwe akusasala yakuwona... walakwe akusajiganya Malamusi ga Mlungu mwakuwona.”

Soni pa Yohane 1:17 akuwecheta kuti; *“usyesyene yayice kupitila mwa c Klistu.”*

Pelepo nikuti kuti m’we tukulupuche tukwenela kulupulila yiwawecheta jwalakwe. Pa Yohane 3:36 akuwecheta kuti;

“Jwalijose jwakukulupilila mwa Mwanace akwete umi wangamala, jwalijose jwangampikanila Mwanace ngasakola umi, nambo Mlungu tacapa yisawusyo mpaka kalakala.”

3) Mlungu Msimu Waswela Akusasala Chisyesyene.

Malemba gakusapeleka masengo ga chisyesyene kwa Mlungu Msimu Waswela. Katatu kose Yesu wamkolosile Msimu waswela kuti ali *Msimu wa chisyesyene* (alole Yohane 14:17;15:26;16:13)

Pa 1 Yohane 5:6 tukusawalanga kuti, *“ligongo Msimuwo ali wakuwona”* myoyo Msimu waswela ali wakulochesya ulamusi wakulupichika.

a. Baibulo Jikwete Ulamusi

Malemba gapelechewe ni Mlungu Atati, Mwanache ni Msimu Waaswela pakusaka kulochesya chisyesyene ni gakwete ulamusi wakulupichika. Ulamusi welewu ukamula masengo mu ma umi ga wandu atamose ali mkuwukana.

Malowe ga Mlungu gakuwonechela ngawa mwa Yesu pe basi, jwali malowe ga Mlungu gagasandwiche mundu (alole Yohane 1:1,14) nambo soni tukwete malowe ga Mlungu gagakuwonechela mu baibulo

1) Malemba Wapeleche Msimu Waswela

Baibulo jalembedwe ni masengo ga Msimu waswela pa umi wa wandu. Msimu wa Mlungu, mwa machili ga Mlungu, walongolele nganisyo ni malowe gawo. Malowe ga Mlungu pa 2 Samuyeleye 23:2 gakuwecheta;

“Msimu wa AMBUJE ukuweceta mwa une, ni maloŵe gakwe gali pakamwa pangu”

Mlungu wapumulile mwa njemanjajo malowe gakwe. Mpela mugakuwechetela malowe ga Mlungu pa 2 Peter 1:21 *“Pajatu maloŵe ga wakulocesya nganigayika mwa lisosa lya mundu, nambo Msimu Wwaswela wawecetekasisye jemanjajo maloŵe gakutyocela kwa Mlungu”* Wandu welewa watulembele m’we malowe ga Mlungu. Yiwapumulile mwa jemanjajo gasuchile malowe ga Mlungu gagalembedwe. Mpela mugakuwechetela malowe ga Mlungu pa 2 Timoteyo 3:16 kuti;

“Malemba gosope galembedwe ni Mlungu mwakupujila lipuje, nipo gakuwakamucisya pakwiganya yindu yisyesyene, kulekasya ulemwa, kongolela yangalumbana, ni pakwiganya wandu ya kuŵa cilungamiko”

Naga soni tuli tulolite ya masengo ga Msimu waswela pakwapa chakuwona wandu, tukusamanyilila kuti watesile mwakwapulila wandu, gatukugatenda lelo jino malowe ga Mlungu, kapena kuti baibulo.

Mlungu atupele m’we buku, jepulidwe ni Msimu waswele, jakutendedwa baibulo, ni pakwamba ya jalakwe akusatiga *“ni malamusi gawo gali gakuwona..... ni malamusi gawo gosope gali gakuwona.”* (alole Masalimo 119:42,51)

Myoyo baibulo jikwete ulamusi wakulupichika kwa mklelistu nambo soni kwa wandu wosope. Tukwenela kusala yiyili yambone malingana ni yijikuti baibulo.

2) Yindu Yitatu Yakwamba Ulamusi Wa Malemba

Tuli mu ndawi jakuti wandu awele ali mkulimbana ni malemba, kutandila wandu wa mkati ni wakusa kwa mpingo wakwe. Tukwenela kamulisya masengo yindu yele achimlongosi wakala wayiwisile pawasimene pa msongano wine. Yaka machila gejinji gapite achimlongosi wa mpingo wasimene kuti amasye yakusausya yiwasimanaga nayo, yiyasokonasyaga chikulupi ni ndamilo sya wakulupilila. Yakuyichisya ya wele msonganowo yikwenela kutulongolela patuganisya ya ulamusi wa malemba. Yindu yitatu ni ayi:

a) Chilichose Chakusisya Ni Malemba Ngawa Chakuwona

b) Chilichose Chakonjehesya Pa Malemba Chikakulupililidwa

c) Jwakulupilila Jwalijose Akwete Udindo Msyene Wakulijiganya Malemba kuti alole naga yakwiganya achimlongosi yili yisyene.

3) Kwayamichila Aklistu Wa Ku Beleya

Mkamulano wa achimlongosiwo watyochele pa Masengo 17:10,11

“Pakwaswele acimjawo wakulupilila wala watumisye Paulo ni Sila ku Beleya. Piwayice kweleko, wajinjile m'nyumba ja kupopelela ja Ayuda. 11 Wandu wa kweleko waliji wawuguce nganisyo kupunda wandu wa ku Atesalonika. Jemanjajo wapikanicisyaga malowe ga Mlungu ni lung'wanu, mwakuti lisiku ni lisiku waliji mkuwalanga Malemba kuti alole naga yaliji yakuwona yele Paulo ni Sila walalililaga.”

Wakutimichila Paulo ndi Sila wajawile ni malowe ga Klistu kwa Ayuda wa ku Beleya, wele pa jele ndawijo wakwete malemba ga malangano ga kala pe basi. Wakulalichilawa wayamichile wandu wa ku beleye pa yindu yiwili

a) Wajitichisye Ulamusi Wa Malemba waliji wekulungwa kupunda wa achimlongosi wa mu mpingo kapena wakulalichila.

b) Wawalangaga Malemba lisiku lililyose kuti alole naga yiwawechetaga Paulo ni Sila yaliji yakuwona, kapena yakulupichika.

Wandu wa ku Beleya wa nganatendaga yeleyi ni mtima wakwimuchila, nambo wasakaga kusimichisya kuti yiwajiganyagayo yajilanaga ni malemba.

Msimu waswela wayamichile ligongo lya lunda lwawo. Wakwete lunda lwakumanyilila kuti Mlungu wapele buku jakuti mundu jwalijose ni yijiganyo yakwe, yigamuchidweje, atamose ali jwakulalichila jwamkulungwa, atamose lilayika lyakutyochela kwinani. Alole Agalatiya 1:8

“Naga jwalijose, uwe kapena lilayika lya kwinani tukumlalilila jemanja utenga wakutindana ni utwamlalilile ula, jwele mundujo awe jwamlwesec”

Atamose pali pana njasi, chisukunya ni kulindima, pa msongano wa malowe ga Mlungu, nambo naga yayikwiganyidwa yikutindana ni malowe ga Mlungu, yosope yeneyo yili yawunami.

4) Ulamusi Wakumalisya.

Mlungu wawechete kupitila mwa mneneli Yesaya, pa Yesaya 8:20 kuti;

“Naga wandu akumsalila kuti, “Mjawule mkawusye wandu wakusa weceta ni misimu, wandu wakulondola yisango wele akusa weceta ni malo we gapasi ni kusongona, “ Ana wandu ngakwenela kuwenda lunda kutyocela kwa milungu jawo? Ana wandu wacijumi ngakwenela kuwenda lunda kwa wandu wawe, kuti akapocele malo we gasyesyene ni misyungu? Iyayi, wele wakusa wecete mwamti myoyo, mwa jemanjajo mwangali kose lilanguka”

Mlungu akusalila m'we kupitila mwa mneneli Yesaya kuti baibulo jikwenela kuwa ulamusi wa kumalisya mu chikulupi ni ndamilo. Kutandila wandu wakutenda yakusimonjesya, kapena achimlongosi, atamose malayika wangali ulamusi wakulandana ni malemba.

Chijiganyo chakuti baibulo jikwenela kuwa ulamusi wakumalisya chayiche ya 4000 yipite, ndawi jele Mlungu wapele chilamusi, mabuku msano ngandanda mu baibulo, kwa mundu lina lyakwe Yoswa, jwakuyichisya jwa Mose.

Mlungu wawechete ndi jwalakwe pa Yoswa 1:8 kuti;

“ Msimicisyeje kuti buku ja Malamusi jiku walanjidwa nda wi syosope syakupopela wandu. Mjiganicisyeje musi ni cilo, nipo mlolecesyeje kuti mkupikanila yosope yene yilembekwe mwelemo...”

Mlungu wasalile Yoswa kuti, 'naga mkusaka kusichila ni kupunda, mjigale aji bukuji, mjiwalanjeje, ni mtendeje yim'walasileyo' Lyele lili chiwela lilamusi Iya Mlungu kwa wele wakusaka kupunda. Ajigale baibulo, atame mujikuwechetela ni agamule yosope yene mujisalila baibulo

Baibulo jikwete ulamusi wakulupichika, uli ulamusi wakupunda udindo uliwose wa mu mpingo. Upindile wakulongolela mpingo, abusa , abishopi, mneneli, wamsembe, wakulalichila, a papa ni wane wosope.

Mpingo wakatolika ukusajichitisa ya ulamusi wakulupichika wa baibulo, mwakuti atamose a papa, ngakwenela kwiganya yakulekangana ni baibulo.

Mlungu wawechete kupitila mwa mwenye Daudi pa Masalimo 138:2 kuti;

“...Paku wa alikwesisye lina lyawo, ni malamusi gawo kupundana ni cindu cine cilicose.”

Aganichisye chenene, Mlungu ampele Klistu lina lyakupunda mena gosope (alole Afilipo 2:9) nambo akwesisye malowe gakwe penani pa lina lyakwe. Yeleyi yikujiwika baibulo penani pa ulamusi wosope wa wandu, kanga wa mu mpingo, mu ndale atamose mwa asilikali.

Jwakulupilila jwalijose akwete ukumu msyene wakulolesya mmalemba kuti alole naga yakwiganya achimlongosi yili yakumulana ni malemba. Tukasitulogwa kulupilila kapena kutenda chilichose chingachikwitikana ni malemba. Mbaibuli pangali pasasile kuti achimlongosi wa mu mpingo, kapena mundu jwalijose wawechete ni ulamusi wakulupichika. Ulamusi welewu ngani wuwa wa wandu.

3. Ulamusi Wa Chikumbu Mtima

Ndime ja tatu ja ulamusi wawusalidwe mu baibulo ni ulamusi wa CHIKUMBU MTIMA

Wande akusasisya kuti ngawa mkomboleka kulekanganya chambone ni chakusakala. Nambo jwalijose jwakwete nganisyo syambone, akusamanyililaga chambone ni chakusakala – jwalijose! Ana yeleyi yikomboleka chamti uli?

Wosope tukusamanyilila yangatukusosa kuti wane atutendele. Ngatukusasosa kuti wane atuwoene kulowela. Ngatukusosa kuti jwine atupweteche kapena kutukumudwisya. Wangasaka kuti jwine akase nyumba jetu ni kutujiwila katundu jitukwete. Wangasaka kuti tuwulajidwe, kapena wanache wachakogwe wetu kapena wamkwetu kuti akamulilidwe, wangasaka kuti wanache wetu atendeje ya chikululu

Myoyo nikuti wosope tuyimanyi yakusakala ni yambone, atamose nganitukola baibulo kuti jitusalile. Naga tuyimanyi yakuti wandu wane akasatutendela nikuti tuyimanyi soni yakuti tukatendela wandu wane. Pelepa ni pagatamilichiche malamusi likumu ga m'baibulo. Chindu pecho chatulekasisye Mlungu kuti tukatenda ni chakuti chitujonanje m'we achimisyene kapena mundu jwine. Ni naga tuli mkutama umi wetu mwakuya malamusi likumi, nikuti tukusamala umi – wetuwe ni wa wane wakwe. Mu litala lyeleli, tukusamala ufulu wa jwalijose wakola umi, mtendele ni kusosa kusangalala.

Sano kumalila yangatukusaka kuti wane atutendele ni yangatukwenela kwatendela wandu wane, ni yakusayitenda mu baibulo kuti uchimbichimbi.

a. Wandumetume Wajiganyisye Ya Chikumbu mtima

1) Akasaukasa. Mu malemba tukusasimana ni ulamusi wa uchimbichimbi. Mwa chilandanyo; paliji pana nganisyo syakulekangana pakwamba ya yindu yakulya. Ni mu malemba akutetela kuti pa ndawi jitukulya tukakasa uchimbichimbi wa:

a) Wa Mundu Jwine, alole 1 Wakolinto 8:12

“Mwa litala lyeleli timumlemwecesye Klistu pakwalemwecesya acimjenu wa ciklistu ni mkwalemwecesya wakwete mitima jakulopotoka”

b) M'we achimisyene, alole Aloma 14:20 nambo soni Aloma 14:23;

“Mkasimjonanga masengo ga Mlungu ligongo lya chakulya. Yindu yosope yili yeswejeswe; nambo chili chakusakala kwa jwalijose jwakulya achisinjinikaga.”

“nambo jwele jwakukangachiya pa yele akulemwa akulya pakuwa nganichiwa mwa chikulupi, pakuti chilichose changachikutyochema mchikulupi, chili ulemwa.”

2) Tachagamulila Wangammanya Mlungu. (Ulamusi wa chikumbi mtimau)

Mu chilangano cha sambano, ngani ja chikumbi mtima jili jakusosekwa mlope. Ndawi syejinji wandu akusausya kutu, “ Ana chichitendekwa chichitendekwa kwa wandu wanganapikana ya utenga wambone?

Malowe ga Mlungu pa Aloma 2:12,14-16 gakusajanga liwusyo lyeleli:

“Wandu wosope wele wawalemwisye pangamanyilila malamusi, tachijonasikape atamose nganamanyilila malamusigo... wele wandu wanganawa ayuda nganakola malamusi, nambo pele achimisyenepe pakutenda yele malamusigo yigakusaka, akusalanjisy kuti akamulile malamusi mu mitima mwawo, atamose nganakola malamusi. Masengo gao gakusimichisya kuti malamusigo galembedwe mu mitima mwao. Mitima jawojo jikusasimichisya iyoyopeyo, pakuwa kuti maganisyo gawe mwine gakwajitichisya. Mpelaga mu ngani syambone syele singusalalichila, tiyichiwa myoyo pa lyuwa lyele Mlungu mwa Klisto Yesu tachilamula ya mtemela ya mitima ja wandu”

Mlungu tachimlamula jwanganawupikaneje utenga wambone malingana ni yatite kutenda ni chikumbu mtima chakwe. Tachimalamula ni yakusati pakuchipikanila chikumbumtima chakwe. Mmala mwa chilamusi, jwanganachimanya chilamusi, akwete chikumbu mtima.

Akumbuchileje kuti pameso pa Mlungu chikumbi mtima chana machili gekulungwa ni tukwenela kuchipikanila

3) Tulipeleche Ku Chalakwe.

Malowe ga Mlungu gawechete yejinji yakwamba chikumbi mtima, mpela pa ngani ja yatulye ni kumwa kapena lisiku lyakwenela kupopela. Malemba gakuti pa Aloma 14:5,6 gakuwecheta kuti;

“Mundu jumo akusaganichisyaga kuti, lyuwa line likusapundaga mowa gane, jwine akusaganisyaga kuti mowa gosope gakulandana Jwalijseatende mpela mwele mwaksimichisya muntima mwakwe. Jwele jwakuligosa mnope lyuwa line lyakwe, akusatendaga iyoyo ligongo lya Ambuje. Nipo jwele jwakulya chilichose, akusatendag iyoyo ligongo lya Ambuje, pakuwa akusiwatogolela Mlungu ligongo lya chakulyacho. Nipo jwele jwangakuly chili chose, akusatendaga iyoyo ligongo lya Ambuje, ni kumtogoleta Mlungu.

Ana mundu akusatenda chichi ni chikumbu mtima chakwe. Kwa wane kusamala lisiku line lyakwe chili chakusosekwa, Mwa chilandanyo, ku chilambo cha Isilayeli, asilamu akusasamala lisiku lya msano, Ayuda akusasamala lyakuweluka nipo akhlistu akusasamala lya mlungu

Sano kuti akase lisiku lyawo lyeswela kuli yalumo ni kasa chikumbumtima chawo, ngakutukusala kuti atande kusunga lisiku linelyakwe nambo tukuwecheta yigakuwecheta malemba kuti apikanileje chikumbu mtima chawo

Malemba pa Aloma 14:13 gakupelengana kuwecheta kuti;

“Ni ligongo lyake kasitulamulanaga, nambaya mlamule kuti mundu akasambichila mjakwe chakukuwasya mwitala kapena kumchelewasya.”

Pakusalamala kuti tukakasa chikumbumtima cha wane malemba gakatumbusya kuti tulilolele soni wachimsyewe. Tulole Aloma 14:20'

“Mkasimjonangaga masengo ga Mlungu ligongo lya chakulyaYindu yosope yili yeswejeswe; nambo chili chakusakala kwa jwalijose jwalulya achisinjinikaga(chikumbu mtima chakwe chili mkusisya)”

Naga wawo wana chikumbumtima chakuti akasalya yakulya yine yakwe, ni ngakuchipikanila chikumbu mtima chawo, malemba gakuwecheta syelesyo sili sambi. Malemba gakuwecheta mwangasisa kuti jwalijose jwetuwe tachijanga pameso pa Mlungu. Yatutite pakupikanila chikumbu mtima ni mujitiwela mbote jetu kapena chilango chetu. Patukusakasa chikumbu mtima chetu, sikusawaga sambi.

Malemba gakuwiganya kuti tupikanileje chikumbu mtima chetu. Atamose chikumbumtima chili mkutukanya yindu yakuti wane akutenda chenenepe, m' we tupikanileje chikumbu mtima chetu.

4) Jwalijose Tachijanga Pajika.

Malowe gakatujiganya soni kuti tukakanganika yikumbumtima yetu pa wane. Tukaganichisya kuti wane nganawa wa usimu mlope ligongo akusatenda yindu yine yakuti chikumbu mtima chetu changatukunda

Pana ndawi sine syakuti achimlongosi wa mu mpingo nganachimbichisya ulamusi wa chikumbu mtima. Wane akusajiganya kuti, mwa chilandanyo, kuti wakongwe wapikanile wamkwawo atamose ali mkwasalila chindu chakukasa chikumbu mtima chawo

Kweleku kuli kulemwa Mlungu tachituwusya jwalijose jwetuwe pajikajika, kanga walume kanga wakongwe.

Safila, wakongwe wane mbaibulo, wajanjile pajika ligongo lwakwitikana ni kwalambusya Msimu waswela pa Masengo 5:9

“Nipo Petulo wamsalile kuti, “Ligongo cici mwapangene ni wamkwenu kulinga Msimu wa Ambuje? Mlole, wandu wiwapite kukwasika wamkwenu mwilembe ali pa mlangopa, nipo jemanja pejo tamjigale nomwe wakwe kuja kukumsika mwilembe.”

4. Malowe Gakumalisya.

Ulamusi wosope wa Mlungu, Ulamusi wakulupichika wa malemba ni Ulamusi wa chikumbu mtima yili ya penani kupunda mundu jwalijose, atamose ali akwete udindo wekulungwa chamti uli.

Pangali mundu jwalijose pachilambo chapasi jwakwete ukumu wa Mlungu wakwalamula wao kuti akapikanila chikumbu mtima chawo, baibulo jawo kapena Mlungu jawo. Ayi yitatu yipundule ulamusi uli wose wa wandu – kanga mu mpingo, ndale, kwinekulikose.

Chikumbu mtima chikusapikanila malowe, nipo malowe gakusatyochema kwa Mlungu. Ni tukwenela kuwa wakulupeleka ma ulamusi GAPENANIGA atamose ga mkusisya ni ma ulamusi GAPASI gakusapeleka Mlungu kwa wandu.

MTWE WA 2

MALILE GA ULAMUSI

Malowe gandanda

Tutande ni kulola malowe ga pa Yesaya 9:6,7

“ Mwanace atupagwile uwe! Mwanace jwamlume apelecedwe kwa uwe. Nipo taŵe jwakutulamulila. Tacimpa lina lyakuti, “Pungu jwakusimonjesya, Mlungu jwamacili, Atati wangali mbesi,soni mwenye jwa mtendele. Macili ga ulamusi wakwe tigaciŵa gangali mbesi, ucimwene wakwe tiwuciŵa wa mtendele ndaŵi syosope. Tacilamula mpela muŵatendele nangolo jwakwe mwenye Daudi, ulamusi wakwe taciwutamilisya ni kuwulimbanganya, pakulosya cilungamo soni kulungama, kutandila ndaŵi jelejo mpaka ndaŵi syangamala. Ambuje Wamaciligospe akwete lung'wanu lwakuyitenda yosopeyi.”

Mciwandika yaka 2800 yipite, Mneneli Yesaya walocesya ya mlongo juwaliji mkwika jutaciwilanjidwa kuti “Mwenye jwa mtendele” kwanilisya kwa aku kulocesya ku kuli mwa Yesu. Pakuweceta ya ucimwene wakwe, malowe pa Aloma 14:17 gakuweceta kuti wele watacikunda ukumu wakwe mu wao, taciwa wana cilungamo, mtendele ni lukondwa mwa msimu waswela. Ana ulamusi wa Yesu uli wanti uli? Akusalumulaga uli? Walakwe ngawa mkuwa ucimwene wa wandu wakuti ‘ jwalijose akusatenda cicimsalalile mmeso mwakwe’ pangawalanjila kuti ya wane. Nambo yeleyi ni

yakusakamulisya wandu wajasice , wakulinonyela. Ufulu ngawa kutama mu sambu, kutamila malo gamo acalumupe, kapena acakongwepe mpela mwakusawecetela wandu wane. Soni ngawa ufulu wa mpingo, mu lina Mlungu, kuti walamuleje wandu mwakakanganika, mwangausidwa ni wandu.

Ulamusi wa Ambuje wetu Yesu, uli ulamusi wa cinonyelo, ulamusi wakupeleka majali, wuwukusakamulanya ni kwalimbikasya wandu kuti ajende cenene ni Mlungu ni wane wakwe.

Cakulinga ca lijiganyoli ni cakuti wandu awumanye wele ulongosi wa cilungamo, mtendele ni lukondwa mwa Msimu waswela, wu wele Ambuje akusasaka kuwu wika petuwe mu mpingo wakwe.

A. NDIME MCECE SYA UKUMU WUWUPELECEDWE KWA WANDU.

Tuwe tuli mkwiganyana ya ndime mcece sya ulamusi wuwupelecedwe kwa wandu. Naga kuwukamulisya masengo cenene, pakusawa pana cilungamo, mtendele ndi lukondwa mwa msimu waswela.

1. Ulamusi Wakupedwa

Malowe ga Mlungu gakutulamulila kuwa wakulipeleka ku mituka msano jakutumicila ja wandumetume, wakulocesya, wakulalicila, abusa ni aciwalimu. Aole Aefeso 4:11, kwa welewa malemba gakutusalila kuti;

“Mwapikanileje wakulamula wenu ni kutenda yakulamula. Jemanjajo wangapumulila kose kulolela umi wenu, ...”

Malowe gakuti kulamulila ngagakugopolela kuti acimlongosi wa usimu aweje wa ngalwe pa kulamula, kwakanganika wandu kutenda yakusaka jemanjajo, nambo kupele ulongosi mpela wa jwakucinga ngondolo.

Malingana ni kuweceta kwa baibulo, jwakucinga ni jwele jwakusapeleka umi wakwe ligongo lya ngondolo syakwe, mundu jwalipelece kwambumbu kuti atumicile, kutetela ndi kulisya. Jwakucinga nganawa jwele jwakusalamula nambo ajo jwakusatetela, kusamala, kunonyela ni kulisya. Pa Yohane 10:11 akusaweceta kuti;

“ Une ndili mkucinga jwambone, jwakulipeleka kuti mbwe ligongo lya ngondolo”

Sano mpaka tugopolele Ahebli 13:17 kuti, *“ mwapikanileje wele wakutenda masengo gakumcinga ni mlipoleceje ku cisamalilo cawo, kulisya kwao, kwamuka mwa cinonyelo kwawo, pakuti akwenela kwanga ya masengo gawo kwa jwakucinga jwamkulunga – jwali Yesu.*

a. Malile Ga Ulamusi Wakupedwa.

Yakamucisya kumanyilila malile ga ulamusi wakupedwa ni awu ni aga;

1) Ulamusi Wakupedwa Wangapunda Udindo Wa Mundu

2) Ulamusi Wakupedwa Wangatyocela Mu Cine Akawe Udindo

Mwa cilandanyo, ligongo akwete udingo pa wamkwawo ni wanace wawo, nikuti akwete ulamusi mu nyumba jawo. Ligongo cici nganakola ulamusi mu nyumba jakuwindikana najo? Ligongo nganakola udindo pa wakongwe ni wanace wa jele nyumbajo. Ulamusi wangapunda udingo wakwe – ukusapelelaga paumalile udindo, ngapelenganya soni.

b. Acimlongosi Wa Mu Mpingo Akwete Udindo Wakupedwa

Ligongo liwatamilisye mpingo Ambuje ni lyakuti: ukusapeleka malo gakuti wandu atende cenene pakamula masengo, mkamulano ni wandu wane, malo gakuti wandu akusasamalilanaga jwine ni mjakwe.

Ndawi jele jwakucinga akujigala udingo mu mpingo, akusapocela ulamusi wakulisya, kwendela, kwimila, kutetela, kusalamalila ni kusijamuka mwacinonyelo ngondolo sya Mlungu

Ulongosi wa usimu ukusakamula masengo mpela wakwimila Mlungu. Malowe pa 2 Wakolinto 5:20 gakuweceta kuti “Sambano uwe tuli wakwimilila Klistu, nipo kupitila mwetuwe Mlungu msyene akuweceta ni jemanja mwakumdandawulila. Uwe tukumwenda mlina lya Klistu...”

Acimlongose wa mpingo akusakola ulamusi wakupedwa mu cilicose, mpela mwakatendele Yesu akawe apali sano jino. Ali wakutumidwa, wakwimila yakulinga a Yesu ni kulola kukula kwakwe mu usimu ndi kupunda kwakwe.

Mwine tulole cilandanyo ca mlongosi jwine jwa mu mpingo wine. Jweleju waliji pa ngosi jine jakogoya jakuti wandu wajinji wawulele mlope. Jwalakwe ni juwajendesyaga galimotojo. Magambo nganamjimba jwakwendesya galimoto pejo nambo soni mpingo wuwakamulaga masengo. Wakwimba magambo watite mpingo ni watiwulipile ligongo jwakwendesya galimotojo, pe jele ndawijo wakamulaga masengo mpela jwandumetume jwa mpingowo.

Mlungu soni akusakamula masengo canti myiyi: akusasagula acimlongosi wa mu mpingo kuti akamule masengo mmalo mwakwe, mpela wakwimila wakwe, kuti akole ulamusi wa jwakucinga, wakusakola ligongo lya udindo wakwete.

Awu ni ulamusi wakupedwa – ulamusi wakwimila mundu jwine ni kutenda yakatesile jwelejo akawe apali. Wele ulamusiwu ukusapelelaga pawupelele udindo wakwe – ngapunda pele.

2. Ulamusi wa Mkamulano

Awu uli ulamusi wakusatendega wa malamusi. Yikalata yikusalembedwa, yakuti mbali siwili sikusakamulana kutenda yindu yine yakwe ni cakulinga cakuti yipindulile mbali sina siwili nipo pakusawa pana cilango naga mbali jine nganijitenda yiwalangeneyo.

3. Ulamusi Wa Ndamilo/Cikalidwe.

Papali pana ndamilo jakundidwa mu mtundu wine wakwe wa wandu, ni papakusawa ulamusi wa ndamilo. Cikalidwe cambone cili cakundidwa ni jwalijose ligongo cilosisye kwa ndawi jelewu kuti cikusawa ndi cakulinga cambone kwa jwalijose.

Malowe pa 1 Wakolinto 11:16 gakuweceta ya yeleyi kuti; *“Nambo naga jwine jwalijose akusaka kusisya yeleyi, ni nguti uwe nambo soni mipingo ja Mlungu nganitukola msyungu wine akaŵe uwuwu pewu.”*

Pana kusisya sikati ja ulamusi wa mkamulano ni ulamusi wa ndamilo mu ngani sya Yakobo ni mjomba wao Labani. (Alole Genesis 29:9-30)

Paliji pana mkamulano sikati jawo. Wakamulene kuti naga Yakobo akukamula masengo kwa yaka 7, nikuti tacilombela Lakelo, mwanace jwamkongwe jwa Labani jwamwana. Nambo pajayice ndawi jakuti amalane mkamulano wao, Labani wakamulisye masengo ulamusi wa ndamilo syao, m’bujo mwa mkamulano wao ni Yakobo. Wampele Yakobo mwanace jwao jwandanda, Leya kuti alombele ngawaga Lakelo jwamnondi. Yakobo pawajimukaga kundawi ali nalombelape, wayiweni kuti alombele Leya, tukusapikana ya kupya mtima kwao ni kusaka kumanyilila lingongo cici Labani walambwisye ni kasa mkamulano wao.

Labani wajanjile kuti, ‘ndamilo jakulombela mwanace jwamkulungwa mkanawe jwamwana nganijwa jikasidwe.’ naga Yakobo wasakaga kulombelape Lakelo komboleka kusewesa yaka yine 7. Mwakunyinyilika Yakobo walipelece ku ulamusi wa ndamilo kapena cikhalidwe, wakuti pa jele ndawiji, watindene ni ualamusi wa mkamulano wuwapali pandanda.

4. Ulamusi Wa Masengo

a. Ukusatyocela Mu Ukombosi. Ulamusi wamasengo ugopolela kuti ulamusi wakusakola mundu ligongo lya ukombosi kapena umanyilisi wakwe. M’we wosope tukwete ukombosi wine wakwe kutyocela ku;

- 1) Cipago cetu
- 2) Majiganyo getu
- 3) Cisyowelo; yatukusatendaga ni macili gakutupa Mlungu.
- 4) Kusyowelela; yatukusayimanya kutyocela ni kusimana ni yindu yejinji.

Ana ulamusi wa masengo ukusawaga uli? Tugambe kulandanya kuti ayice pamalo pajitendekwe ngosi. Pana mundu jwagonile pambali pa njinga jakwe ali asigele panandi kuwa, ali agundidwe ni galimoto. Pamalopo pana a dokotala, wa police ndi a makaniko.

Wani wakwete ulamusi wakusala yakumtenda mundu jwasigele panandi kuwa jula kuti awe cenene? Yacimanyicile tajile dokotala. Ligongo lya majiganyo gawo nikuti akwete ukombosi, myoyo soni takole ulamusi wakusala yakutenda kwa mundujo. Makaniko ni yida yakwe ngawa jwakamucisya, myoyo soni jwa polosi ni nyota jakwe.

Sano naga tusose kuti magalimoto kuti gasepuce malo ga ngosijo, tatende wani? Jwa polisi ligongo ni! Ligongo cici? Ligongo jwalijiganyisye nambo soni akwete ulamusi wakutenda myoyo. Nambo patijiyice ndawi jakusosa kulinganya njinga jila, tutwawilanje wani? A makaniko! Ligongo cici? Ligongo lya ukombosi wakwe, ulamusi wa masengo. Ukombosi wawo wakulekangana watendekasisye kuti akole ulamusi pakamula masengo gawalijiganyisye.

Mu madela gejinji pa cilambo ca pasi, jwa polisi mpaka ajamucidwe naga akamulisye masengo ulamuse wakwe mwangalondeka pakumlamula dokotala pa mtela wutapelece kwa jwam'wulalejo. Nyota jakwe jikumsampaga ulamusi wana malile.

b. Ujiticidwe Mu Malemba.

Yesu wawujitice ulamua wa maseno pawawecete pa Matayo 9:12 kuti;

“Wandu ŵŵngakulwala ŵŵngamsosa jwa mtela, nambo awo pewo ŵwele ŵwakulwala.”

Mu nyumba malowe gakusalila kuti walume ni wakongwe akwenela kulipeleka kwa jwine ni mjakwe mwakumjogopa Mlungu (alole Aefeso 5:21). Mu ngani ja ukombosi wao ni majiganyo, wakongwe alipeleceje kwa aciwamkwao, nipo walume alipeleceje kwa wa mkwawo. Waliwose amanyilileje ulamusi wa masengo wa mjawo.

Kulipeleka kwakutyocela mu cinonyelo kukusayiksasya ulemu kwa ukombosi wa jwamlume kapena jwamkongwe mu liwasa. Ndime msano sya siwili sya ulamusi si, naga kusikamulisya cenene masengo, pakuya malile gagawicidwe mu baibulo cili cindu cakuti *“...Kukula kwa ulamusi wakwe ni mtendele...”*

B. YAKUSAUSYA YA ULAMUSI WA WANDU

Ana yakusausya yikusatyocela kwapi? Mu cilambo citukutama, atamose mu mpingo ni panyumba pakwe, tukwete yakusausya ni ulamusi. Cikusatendekwa cici kuti paweje pana cinampwilikiti? Ligongo cici pakusawaga pangali mtendele usyesyene mu nyumba mpakana mu mpingo mwakwe. Komboleka kuwa ligongo lyangapikanicisya masengo ga ulamusi.

1. Cakusausya Candanda: Naga Wandu Ali Mkamulisya Masengo Ulamusi Wa Mlungu

Pawe pana yakusausya naga ali ajigele ulamusi wawupeleceke kwa wandu, ni kuwukwesya kwika pa ulamusi wawuli wa Mlungu pe basi. Naga wandu akukwesya ulamusi wao wakupedwa kwika pa ulamusi wangawusidwa, pakutenda myoyo kuliwika pa mlingo wakulandana kapena kupunda Mlungu ni malowe gakwe, palakwepo pawe pana yakusausya nditu.

Kuli kwangasausya kwa acimlongosi wa mu mpingo kutanda kutena mpela Mlungu, pakutendaga yindu yakuyiwo kwa jemanjawa, ni kutiga akwete ulamusi wakutenda myoyo. Wele mtetewo uli wakogoya ndawi jilijose, nambo uli wakogoya mlope naga wakutenda myoyo ali wandu wa Mlungu ni acimlosu wa mu mpingo.

Malemba gakusala mwangasisa kuti Mlungu ngasakunda kuti ulamusi wakwe ujigalidwe ni Mundu. Yesu, pa Yohane 8:31 wawecete kuti;

“Naga mkuyitenda yinajiganyisye une, nditu jemanja mli ŵwakulijiganya ŵŵngu...”

Tukwenela kulipeleka kwa Mlungu ni malowe gakwe. Ngatukwenela kujigala mlongosi jwa mpingo, ndale kapena asilikali ni kumpa ulamusi wosope, ulamusi wangawusidwa. Yesu wawecete kuti tuli wakulijiganya wakwe naga tuli mkupelenganya mu malowe gakwe. Baibulo ni jijikwete ulamusi wosope pa ngani ja cikulupi ni ndamilo. Yesu wagumbalichise yeleyi pawawecete pa Yohane 10:35 kuti; “Tukumanyilila kuti yigakuweceta Malemba yili yakuwona mpaka kalakala”

2. Cakusausya Cawili: Malamusi Ga Cipembezo Ni Malemba Yili Mkulekangana

Tukwete cilandanyo cambone pa wele mtwewu mu jwa Ananiya juwaliji jwamkulungwa jwa mbopesi ndi jwandumetume Paulo. Nganiji jili pa buku ja Masengo 23:1-3 nipo jajesile camti myi:

“1 Paulo walolecesye wandu wanganya wala ni watite, “Aisalayeli acimjangu, une umi wangu wosope mpaka lelo jino mbele ndili mkutama mu umi wambone pameso pa Mlungu.” 2 Jwamkulungwa jwa wakutaga mbopesi lina lyakwe Ananiya, walamwile wiwajimi pakuwandikana ni Paulo kuti ampute kukamwa. 3 Nipo Paulo watite kwa jwelejo kuti, “Kusyene Mlungu tacimputa m'mwejo, m'mwe wa unami. M'mwejo mtemi pelepo kuti mulamule une malingana ni Malamusi ga Mose, nambo mkasile Malamusi pakwalamula jemanjaji kuti ambute une.”

Cindu candanda

Paulo walipelece ku ulamusi wa malemba pa kwalanjisy Ananiya kuti nganakola ulamusi wakupunda malemba, atamose waliji jwakulamula. Soni pa msela wa 4 ni pa mtwe wa buku ja Masengo pewo akuweceta kuti;

“4 Wandu waliji pakuwandikana ni Paulo watite, “Ana uli mkunyosya jwamkulungwa jwakutaga mbopesi jwa Mlungu.” 5 Paulo wajanjile kuti, “Aisalayeli acimjangu, nganimanyililaga kuti ali jwamkulungwa jwakutaga mbopesi. Pakuti yilembedwe kuti, ‘Kasimumwecetela yakusakala jwakulamula jwa wandu wenu.”

Cindu cawili

Pakupeleka pepani kwa mlongosi jwa mbopesijo, (pakuya yigalamwile malemba) Paulo walocesye cenene kuti jwalakwe soni, atamose waliji jwa ndumetume, waliji jwakupeleka ku malemba.

Kwende tulolecesye yiyatendekwe pelepai. Paulo watendelaga umboni. Jwamkulungwa jwa mbopesi wapyile mtima ni walamwile kuti Paulo atimbidwe pakamwa , kulosya kumlekasya kuweceta. Paulo pangamanyilila kuti Ananiya waliji jwa mbopesi jwamkulungwa, wamkolesile kuti waliji mpela lilembe lyapace utoto weswela, ni wawendile kuti malemba kuti gam' wucisile. Kutimbidwa kwa Paulo, kwatindene, malingana ni mujikuwecetela baibulo, ni ndamilo syambone sya acimlongosi wa mbopesi. Pelepo Paulo watesile cenene. Pakuti malemba gakwete ulamu wakupunda ukumu wuliwose wa pa mpingo, mcilamo kapena mwa asilikali.

Nambo pawamsalile Paulo kuti wawecetaga kwa wakulungwa wa mbopesi, wapelece pepani ndawi jijojo. Ligongo cici? Ligongo malemba gamsalile kuti, “ mkasiwecetela yakusakala jwakulamulila wandu wenu”

Atamose wakulungwa wa mbopesi wakwete ulamusi wa penani mu nyumba ja magambojo, kutandila jwandumetume, atamose wa mbopesiwo nganapunda ulamusi wa malowe ga Mlungu. Pa kulola yiwatesile Paulo mu jele nganiji, tukulijiganya kuti ulamusi wa Malowe ga Mlungu upundile ulamusi wa jwamkulungwa jwa mbopesi kapena jwandumetume.

Mlungu jwangampa mundu jwalijose ulamusi wakupunda malemba gakwe kapena wakulandana ni msyenejo. Soni Mlungu wangampa jwalijose ukumu wakasa cikumbumtima ca jwine kapena kuti walamulile wandu wane mwanganidwa ndawi syosope. Ulamusi wine uliwose ukuyeje yikuti Mlungu mu malowe gakwe.

3. Cakusausya Catatu: Kuwika Ndamilo/Cikhalidwe Penani Pa Malowe Ga Mlungu.

Kutenda yindu ya cikhalidwe kapena ya ndamilo syetu yiyili yakusisyana ni malowe ga Mlungu kuli kulemwa kwekulungwa. Mu buku ja Mateyu 15:3 akuweceta kuti;

“Nambi uli jemanja, ligongo lyakusacilila mnope gosa misyungu jenu, ngamkugosa soni lilamusi lya Mlungu?”

Ni gele malowega Yesu wasalilaga acimlongosi wa dini mu ndawi kuti wajigele ndamilyo sya wandu ndi kusiwika peneni pa malowe ga Mlungu. Ligongo lya yeleyo Yesu wajamwice kuti waliji wandu wa cinyengo.

Malowe ga Mlungu mu buku ja Maliko 7:7,8,9,12,13, gakusala kuti Yesu wawecete kuti;

“ Pangali soni kusosekwa kwakuti alambileje une, ligongo akwiganya tumalamusi twakupanganya wandu wamba, ni mpela kuti gali malamusi ga Mlungu.’ ” Kaneko Yesu watite, “Jemanja mkuleka Malamusi ga Mlungu, ni mkusunga misyungu ja wandu.” Pakupitilisa maloŵe, Yesu watite, “Nambo ni mkwete matala genu gakalamuka gakulecela Malamusi ga Mlungu kuti msunje misyungu jenu ... Jemanja ngamkukunda mundu jwelejo kuti wakamucisye babagwe ni mamagwe. Pakutenda myoyo maloŵe ga Mlungu mkugacembulusya ligongo lya misyungu jenu jimkusalecelana. Mkulemba soni yine yejinji ya mtundu welewu.”

Nambo malemba galamwile pa Ekisodo 20:12 kuti;

“Mwacimbicisye atati wenu ni mama wenu, kuti masiku ga umi wenu gaŵe gamajinji, mcilambo cele cakumpa AMBUJE Mlungu jwenu”

Cilamusi ca ndamilo sya ayuda catiga, “ naga ukupeleka ku mpingo mbiya syakuti ukukamucisye acinangolo wakwe ku mpingo, nikuti nganiwukasa cilamusi cakuti mundu wasamalileje ac hinangolo wakwe.

Mu cele cikhalidweci wajiwilaga acinangolo wao cikamucisya cakacipataga mu ukalamba wao. Wapelekaga ku mpingo mbiya syakuti akakamucisye acinangolo wao. Ni malowe ga Mlungu gakusala kuti

“ Wandu welewa akwamba kunjimbicisya ni pakamwape,nambo mitima jawo jili kwakutalikangana ni une.Pangali soni kusosekwa kwakuti alambileje une,ligongo akwiganya tumalamusi twakupanganya wandu wamba, ni mpela kuti gali malamusi ga Mlungu.’ ”(alole Mateyo 15:1-9)

Tukusatenda myoyo soni lelo jino patusajigala malamusi ga mpingo wetu kuwa gakuosekwa mlope kupunda malowe ga Mlungu. Kuli kwangasausya kuliwalila kuti ndamilo sili syambone naga ngasikutindana ni malowe ga Mlungu. Ndamilo kapena cikhalidwe atamose yili ya kalakala canti uli ikwenela kulecedwa naga sili mkusisyana ni malowe ga Mlungu.

a. Pangali Cicikwenela Konjecedwa Ku Masengo Ga Yesu Pa Msalaba

K cilambo kwina kwaliji kwana wane wawalitendega akhlistu. Jemanjawa pa ndawi ja kumbucila yisausyo ni ciwa ca Ambuje wetu Yesu, walikatile ku mgongo kosope ni mabotolo mpakana myasi. Walucile yisoti ya miwa ni wajenda mkuli welewu ku malo kwakuwala mlope lyuwa aku ali mkulikwapula ndi yikoti.

Pambesi pa yosope wapite pa luwala lwine. Wajinji walikomile misomali myala ni wanyakulidwe pa misalaba. Jumo mwa wanduwo wawonekaga mpela akumulwe ni yiwanda pawamjigalilaga pa nyumba jine aku ali mkugumila mlope. nambo yosopeyi watesile mwakundidwa ni acimlongosi wa mu mpingo wao – kukwaliji kasa yigakuti malemba mwakonecela.

Kwa wandu wa mpingo wakala wawakulupililaga pa kulikata acimsyene Mlungu wawecete nawo malowe aga pa Agalatiya 5:2-4:

“ ngumsalila jemanja kuti naga mkukunda kuti wandu wane amwumbasye jemanja ni kuti ngampindula mwa litala lililyose pa yele yiwatesile Klistu... Kwa wane wa jemanja wimkulinga kulilungamisya pameso pa Mlungu pakugakuya Malamusigo, mjonasile mkamulano wenu ni Klistu, nipo mliwisile pa malo gakuti Mlungu nga wa mkomboleka kumlosya umbone wakwe mtima.”

Ngasitupata cisyowelo ca Mlungu naga tuli mkulinga kupaga majali kupitila mu masengo getu gakulungamika. Kutenda myoyo kukusagopolela kuti masengo ga Yesu pa msalaba nganigakwanila ni tukwenela konjecesya masengo getu gambone ku masengo gakwe kuti tukulupuce kapena kujaliwa.

Atamose yele yinduyi yikusawoneka kuti yili ya cipembeso kusa kwakweku, nambo yikusasoenesya masengo ga Msimu waswela pakulinganya m’we kuti tuwe wangali cipasipasi.

Wandu wane wokusajimbaga nyimbo sine syakwe, kupamba ma kandulo, kupopelela kwa waswela wakala ni kutenda yindu yine yakulekanganalekangana akusatendaga ni mtima wosope nambo yinduyo yikusawa yangali majali ga Mlungu mpela wandu wawalikataga ni mabotolo wala.

Kwa wele wanduwo malowe ga Mlungu gawatetela kuti;

“Nganonyele kuti wele wakumsawusya jemanja agambe kulilekanganya acimsyene pasikati penu”
Alole Agalatiya 5:12.

Jwaktumicila Paulo wadandawile ligongo ndamilo sya Ayunda wasikanganikaga pa wandu wakulupililila wanganawa Ayuda wa ku Galatiya. Malowe gagali mu buku ga Agalatiya gakwenela kugawika pa mtima kwa jwalijose jwokusaka kutumicila mu usyenesyene nambo kupikanila kukuli mwalakwemo.

Tukuwenda kwa wandu wosopewa Mlungu, acalume ndi acakongwe wakwe kuti alece ndamilo sisili syakutindana ndi malowe ga Mlungu.

Alipelece ku ulamusi wa Mlungu ni malowe gakwe (jijili baibulo). Kasakunda kuti cipembeso kapena ma ulamusi gane gatawe mu ndamilo syakusisyana ni malowe ga Mlungu.

Msimu waswela wakamucisye wane mwa jemanja nipo wakombwele kwima ku mbali ja Ambuje. Nambo sano pakwajogopa acimlongosi wa cipembeso, akusaka kuyileka yiwasalile Msimu Waswela. Akasatenda myoyo! Akanilile kwa Mlungu nipo tacipocela majali ni kupoceladwa ni Mlungu.

Pakumalisya apikane malowe gakutyocela pa Agalatiya 5:6;

“Cingusaka kuweceta ni cakuti: Mwakunde Msimu Waswela kuti amlongoleleje. Naga mkutenda myoyo, ngasimtenda soni yindu yele yajikusasaka ndamo jenu jakunonyela yakusakala”

MTWE WA 3

ACIMLONGOSI WAKWENELA KWAKUYA

Malowe gandanda

Cilambo kapena mpingo, ndawi syosope ucikola ulongosi wakusausosaga. Yeleyi yikonechela mu cilangano chakala. Wandu wanganakuya kapena kupikanila ulongosi wuwasagulidwe ndi Mlungu, wakwete wakonganga ni wangali lunda.

Mu buku ja Yesaya Mlungu akuwecheta kuti: *“Wosope tacyiwona yisawusyo yakulandana, yitacyiwona wakutaga mbopesi iyoyo soni wandu wosope...”* (Yesaya 24:2) soni pa Yelemiya 5:31 Mlungu akuwecheta kuti: *“Wakulocesya wa unami soni wakutaga mbopesi akukamulana nawo. Nambope wandu wangu akunonyela yiyoyo. Ana timcitenda cici pitijiciyika ndawi jambesi?”*

Alolechese kuti akusala ya yakusausya ya mbali siwili. Yili yakusausya ya ACIMLONGOSI (wali wakulochesya ndi wakutaga mbopesi) ni WANDU. Mlungu gakwamba kulola pa acimlongo pe basi, nambo soni akusalola pa ‘wakusanonyela kuti yiwe myoyo’ Mlungu akusiwajamukaga wandu wakwe ligongo lyakuya acimlongosi wa unami. Mlungu ngawa akusagamula wandu wakusamusya mu nyumba ja Mlungu pe basi nambo sone awo wakusasuma. Naga ngukunda kuti Mlongosi jwine ambopelele akawe ndili nampele mbiya, nikuti nombe une ndili jwakulemwa paganisya kuti mpaka sume mtuka wa Mlungu ndi mbiya. (alole buku ja masengo 8:18-32)

A. TUKWETE UDINDO WAKUMANYILILA ULONGOSI WAMBONE

Pakuti tacituwusya m’we tukwenela kumanyilila ya udindo wetu wakusagula ulongosi wambone wakwenela kuwukuya.

1. Mpingo Kapena Chilambo Chikusapunda Kapena Kugwa Ligongo Lya Achimlongosi

Mu buku ja Yelemiya malowe ga Mlungu gakulochesya kuti:

“Wakucinga wajinji wajonasile mgunda wenu wa mipeleya, wapondilepondile mgunda wangu. Mgunda wambone ula wawusandwisye cipululu. Yisyene wawusandwisye cipululu, ukundilila une uli jikajikape. Cilambo cosope cisandwice cipululu, soni pangali jwakusamala ya yeleyo.” (Yelemiya 12:10,11)

Mlungu wansalilaga jwakulochesya ya ulongosi wa wandu wa dini ku Isilayelo. Watendele wandu yakusakala ni kuyikasya chonasiko ku chilambo. Ulongosi wakuwukuya tuwutendekasye wawo ku mwawelegele ni kutakawe. Wao tachipunda kapena kulepela malingana ni ulongosi wakuwukuya.

2. Kula Mu Usimu Kukusajigalila Ulongosi Wakwe.

Wao Mlongosi jwa mpingo! Wandu wajinji gasakula kupunda komangala kwao mu umi wa usimu. Udindo wa ulongosi upelecegwe kwa wao ni Mlungu kuti awe cilandanyo kwa wandu kuti akuye.

Pakuwecheta ya udindo wa mlongosi, Malowe ga Mlungu pa 2 Timoteyo 2:6 gakuwecheta kuti; *“Namalima jwakukamula masengo gakwe mwakulimbicila, ni jwele jwakwenela kuwa jwandanda kupocela yisogosi”*

Ayi yigopolela kuti acimlongosi mkanawe kwawilanga wandu kuti apopele akwenela kuwa wakupopela mlope kaje acimisyenewo. Naga akusaka wandu kuti awe wakulipeleka, awe wakulipeleka kaje acimisyenewo. Alyeje yisogosi yandanda yakusaka kuti wandu wane alye.

a. A Isilayelo Walamulidwe Kuyumbayumba Mwipululu

ana akukumbucila ngani ja a yisilayelo mwipululu? Wawatendekasisye kuti akasajinjila mu chilambo ca cilanga waliji achimlongosi.

Mlungu pawakopwesye mu cilambo ca Iguputo, wasakaga kuti akajinjile cilambo ca Kanani pakumala mowa fote. Mundu jwakwenda mwa chitema komboleka kwenda kutyocela ku Iguputo kuja ku cilambo ca malangano pakumala cijuma cimo, nambo jemanjawa wajigele yako fote. Ligongo cici? Ligongo lya acimlongosi.

Acimlongosi wakwana 12 wasagulidwe kutyocela mu mtundu wuliwose wa Isilaye kuti ajaule akajendele msinda wa kanani ni ayice kusala yatite kajende (alole Numeli 13:2-17). Mwa acimlongosi 12 wawasagulidwe, Yoswa ni Kalebu pe basi ni wawayice ni ngani jambone. Likumi wanewo wakanile kulupilila kuti Mlungu mpaka atende yiwatesile cilanga kuti tatende. Ligongo yiwandu ya mu msindawo yawonekaga kuti yaliji yakogoya – ngani jakusakalajo jakasile cilanga ca Mlungu.

Cakuyicisya ca kanila kwao caliji cici pa wandu 2,500,000. Baibulu jikutusalila kuti;

“pangali jwalijose jwa jemanjaji jutaciwa umi kuti akajinjile aco cilamboco. Jemanjaji aliweni lilanguka lyakunyesimila lyakulosya lumbili kuti Une mbali soni ayiweni yakumasya lunda yinayitesile mu Iguputo ni mcipululu, nambo jemanjaji akulinga kupilila kwangu ndawi ni ndawi ni akanile kumbikanila” acimlongosi ni wawasagwile sogolo jwa wandu wakwana ma miliyoni gawili ni litika. Walamulidwe ku ayumbeyumbe mwipululu kwa yaka yakwana fote. Cakulinga ca Mlungu cakwajigalila wandu wakwe ku malo ga sambano ni ga majali gekulungwe gajonasice.

Ana akukuwona kusosekwa kwa ulongosi sano? Sano akulola kusosekwa kwa kumanyilila yilosye ndi ndamilo sya ulongosi wakwenela kuwukuya?

B. YAMPAKA AJILE PAKULEKANGANYA ACIMLONGOSI WAMBONE NI WAKUSAKALA.

Mlongosi jwa ulungu ni jwele jwakusosaga udingo, nambo mlongo jwakusakala akusasosaga ulamusi

1. Ana Akusasosaga udindo kapena ulamusi? Acimlongosi wakusasosaga udindo wakutumicila komboleka kwakuya, nambo wakusasosaga ulamusi, twawambaleje.

a. Acimlongosi wa Ulungu Akusasosaga udindo

Malowe ga Mlungu pa Afilipo 2:19-23 gakuweceta kuti;

“nambo ngwembeceya mwa Ambuje Yesu kuti namtume Timoteo kukwenu pangkawa, melepe kuti mtima wangu utame pasi patimbilikane ya wanganyamwe. Pakuti nganingola soni jwine mpela jwalakwejo jwele jwakwete mtima wakusalila ya utame wenu Pakuti wane wospe akusasosasa yakwnonyelesya aximsyenepe , ngawag yakwanonyelesya Yesu Klisto. Nambo kuti ndamo ja Timoteyo asimicikweali jwambone. Mkumanyilila kuti wakamwile masengo pampepe none gakulalicila Ngani syambone, mpela mwakaultendela mwanace ni babagwe. Ndili mkwembeceya menema kumtumisya mwacitema kwa wanganyamwe, patinayimanyilile ya mwele mwatiyendendecele”

Timoteyo wakwete nganisyo sya udindo ni wasamalaga ya wandu, nganasakaga kutenda yiwanyonyelaga msyenejo, nambo yikwanonyela wandu wa Mlungu. Nganasakaga kuwilanjidwa mena gekulungwa kapena kupocela ulemu nambo upile wakutumicila Mlungu ni wandu wa Mlungu.

Gane mwa malowe gakutesya chanasa mu baibulo ni gawawecete Mlungu kupitila mwa jwandumetume Paulo pa gakuti:

“Pangali soni mlongosi jwine jwakwete mtima wakuganicisya jemanja. Pakuti wajinji akusasaka kutenda yakuyinyonyela acimisyene ngawaga ya Yesu Klistu” gele gali malowe gakutesye chanasa nditu. Jwandutumetumeju wakwete mlongosi jumo juwamkulupililaga ni jwakuti wasamalaga ya umbone wa wandu kuleka ya jwele msyene.

b. Acimlongosi Wakusakala Akusasosaga Ulamusi

Malowe ga Mlungu pa 1 Petulo 5:2,3 gakuweceta kuti;

“Maloŵe gangu ni aga: Mlanjeje likuga lya ngondolo sya Mlungu liŵampele jemanja ni kuti mlisamalileje. Msiloleleje mpela kuti jwine akutenda kumcisya, nambo mwa lisosa lya jemanja mpela mwakusacila Mlungu kuti jemanja mtendeje. Mwakumulaga masengo genugo pakukuya cakupata cakutesya soni, nambo ni mtima wakusaka kutumicila. 3 Mkaŵaga mpela ŵakulamulila ŵakusalikwesya pakwalongolela ŵandu ŵimkwenela kwalolela, nambo mlosyeje cisyasyo cambone kwa ngondolosyo”*

Malowega gali gakupikanika cenene, ulongosi ngawa kwalamulila wandu. Acimlongosi wa usimu akwenela kuwa wakulipeleka pakutumicila wandu wa Mlungu mpela mwakusalipelecela mkucinga yilanga yayili yakwe. Acimlongosi wa mpingo nganasagulidwa ni Mlungu kuti akole ulamusi wangausidwa pa wandu wa mu mpingo.

c. Yilandanyo Yiwili

1. Diotelefe – Mlongosi Jwakusakala

Malowe ga Mlungu pa 3 Yohane 9,10 gakuweceta kuti;

“Nawulebele mpingo maloŵe gamnono, nambo a Diotelefe ngakusosa kumbikanila. Jwalakwejo akisasosa kuti aŵe jwakulongolela. 10 Myoyo pitimbice kweleko tinjimsalila yosope yatesileje. Jwalakwejo aŵele ali kumbecetela maloŵe gangalumbana. Nambotu ngaŵa iyiyi peyi, jwalakwejo ngakusosa kwapocela acimjetu ŵakulupilila, nipo soni akisiŵalekasya ŵele ŵakusosa kuti ŵapocele, soni akusiŵatyosya mu mpingo.”

Aju ni mlongosi juwasakaga ulongosi ligongo lya ucimbicimbi wuwapataga. Ni ligongo tukupikana ya kwele kututetelaku. Pakwete palekasidwe kuwa pa mkamulano ni wandu wa mu mpingo wane, ni kuti naga akutenda myoyo tawe wangakulupicika.

Akumbucile, kulupicika kwetu kwandanda kuweje kwa Mlungu ni malowe gakwe (jajili bayibulo). Panyuma pakwe tukwenela kuwa wakulupicika kwa wakulupilila wosope, kanga akusimanikwa ku mipingo ja akatolika, kapena ku ccap kanga ku ma pentekosite. Tukwenela soni kuwa wakulupicika kwa acimlongosi wa mu mpingo wetu, naga ngakutulekasya kumpikanila Mlungu kapena malowe gakwe, kapena kunandiya kulipeleka kwetu ku mpingo wosope wa Klistu, tukwenela kwakuya

Naga mlongosi ali mkwasalila kuti akasawa pa mkamulano ni waliwose wa kusa kwa mpingo wao, nikuti asimene ni mundu jwakwete msimu wamti mpele Diotelefe. Awu ni msimu wangapocela wandu wane. Gamba kasa lilamusu lya lyawo pa wandu wakwenela kamulana nawo, ulongosi wanti myi tuwucatyosya mu mpingo.

Ana malowe ga Mlungu gakuti akhlistu atendeje cici pa yeleyi;

“ Mlongo mjangu jwakunonyelwa, kasimkuyaga yangalumbana nambo yiyili yambone. Jwalijose jwakusatenda yambone, ali Mwanace jwa Mlungu; nambo jwakusatenda yangalumbana, nganambona Mlungu.” (3 Yohane 11)

Nganalamulidwa kuti akuye acimlongosi wakusakala. Naga mlongosi atandite kamulisa ulamusu, alece kumkuya nipo tacileka kuwa mlongosi. Am’wende Mlungu kuti akamucisye kuti apesye sambu syakwe.

Litala line Mlungu lyakusajamucila acimlongosi wakusonecela ni ndawi jele wandu jakuleka kumkuya.

2) Demeteliyo – Mlongosi Jwambone

Mlungu ndawi syosope akusatupaga ni cisagula ca mlongosi mu mpingo. Malowe ga Mlungu gakuyamicila Demeteliyo kuti ali cilandanyo ca mlongosi jwambone jwakwenela kumkuya;

“Ŵandu ŵajinji akwatendela a Demeteliyo umboni wambone. Atamose usyene nawo ukwatendela umboni. Uwe soni tukumtendela umboni, nipo m’uwejo mkumanyilila kuti umboni wetu uli usyesyene.”

Tukwete ufulu wakusagula kukuya acimlongosi wambone ni kwakana acimlongosi wakusakala. Akasakuya ulongosi wawukusaka ulamusu basi ni kwaliwatila wandu wali pasi pakwe.

2. Ana Akusalisya Kapena Kusilila Ngondolo?

Mlongosi jwambone akusakola mtima wakulisa ngondolo. Mlongosi jwakusakala akusakola mtima wakupata kutyocele ku ngondolo.

a. Acimlongosi Wa Mlungu Akusalisyaga Ngondolo

Yelemiya waliji jwakuloceya kwa acimlongosi wa mu mpingo. Yelemiya wayimanyi kuti Mlungu watesile cilanga cakuti:

“Kweleko tinjimpa wakucinga wimkusimwanonyela m'mwejo. Jemanjajo tacimlongolela mwalunda ni mwa umanyilisi wosope.” (Yelemiya 3:15)

Nagadi ali mlongosi jwa mu mpingo, nipo akusatenda mwakusasosela Mlungu, taciwa waganisya ya kulisa ngondolo pandanda. Pa Yelemiya pepo Mlungu akupelenganya kuweceta ya cilanga cakwe kuti;

“Kaneko une namsyene tinjinjasonganya wandu wangu wakusigala, ni kwatyosya ku malo kuwamwasicile, ni kwawucisya ku cilambo ca kumangwawo. Tacikola wanace wajinji nipo tacitupa. Tinjisagula wakulamulila wakuti walamulile cenene jemanjajo. Wandu wangu ngasatenda woga kapena kusokonecela. Ambuje awecete myoyo.”

Acimlongosi wele wakusalisa ngondolo syao ni watukwenela kwakuya.

b. Acimlongosi Wakusakala Akusasililaga Ngondolo

jwakuloceya Yelemiya wayiweni kuti yakusausya yikusatanda ligongo lya ulongosi wangalumbana. Wajamwice acimlongosi wakusakala. Tujamucidwe kuti twawambaleje acimlongosi wele wakusatendelega ngalwe ngondolo. Apikane malowe ga Mlungu pa Ezekiyele 34:1-10;

“1 Ambuje awecete ni une kuti. 2 “M'mwe mwanace jwa mundu, mwasalile maloŵe gwajimba magambo wakucinga wa Aisalayeli. Mgombelesye ni mwasalile jemanjajo yakuti Ambuje Mlungu: Likungu kwa jemanja wakucinga wa ku Isalayeli, wimgambileje kulisamalila mwacimsyenepi basi. Ana ngaŵa wakucinga akusasalilaga ngondolo? 3 mkusamwa mkaka, mkusawala yamanyunya, mkusaulaga nyama syakwimbala. Nambo ngamkusalilaga ngondolo kose. 4 Ngondolo syakulepetala nganimsilimbanganya, syakulwala nganimsiposya, syakuwulala nganimsitaŵa maŵanga gwakwe, syakusokonecela nganimsiwusya, soni syakwasika nganimsisosasosa. Nambo mwasilangaga mwakusilagasya ni mwangalwe. 5 Myoyo syagambaga kuŵa balalabalala, ligongo paliji pangali mkucinga, myoyo syaliji yakulya ya yilombo ya mwitinji. 6 Ngondolo syangu syagamba kwendajenda ku matumbi gamalewulewu. Syabalalikanganile mcilambo cosope capasi, soni paliji pangali jwakusikuya kapena kusalilaga. 7 “Sambano jemanja wakucinga, mpikanile yele Une Ambuje yingumsalilayi. 8 Kusyene nguti Une ndili Ambuje Mlungu jwa umi, ngondolo syangu syakamwilwe ni yilombo ya mwitinji, ni syawele yakulya ya yilomboyo ligongo lyakusoŵa mkucinga. Akucinga wangu nganikulya ngondolo syangu. Wagambaga kusamala yawope acisyene basi, ngaŵaga ngondolo syangu. 9 Sambano jemanja wakucinga, mpikanile maloŵe ga Une Ambuje Mlungu. 10 Nguti, Une timbe m'magongo jwenu jemanja wakucinga. Tinjimsumula ngondolo syangu jemanja soni ngasimilisa. Tinjimtyosya pa masengo genu gwakucinga, kuti ngasimamala soni yenupe. Tinjikulupusya ngondolo syangu kukamwa kwenu ni ngasimilya soni”

Yakutesya canasa paliji pana jwakulalicila jwine juwajiganyaga ya mkamulano wambone sikati ja m’busa ni wandu wa mu mpingo wakwe. Pakuweceta watiga wandu wapali kuti awukamucisye ulongosi. Soni watiga, “ naga ngusaka kuti asyasyajile nyumba jangu,ngusingamba kuwilanga wane mwa wandu wangu ni akusasasyajila,naga ngusaka gowola ku migunda kwangu, ngusingamba kuwilanga wandu wa mu mpingo ndi akusaja gowola.

Yili yakusausya kuyikulupilila kuti mundu juwagamanyi matala ga Mlungu ni kwensa mu lisosa lyakwe mpaka aweceta kuti wandu wa mpingo ali wakumtomicila jwalakwe, mmalo mwakuti jwalakwe aweje jwakwatumicila wandu

Mlungu akuweceta mwangasisa “MWAWAMBALE ACIMLONGOSI WANTI MYOYO, wele wakusasilila ngondolo, wele wakusakamulisa masengo wandu wa mu mpingo kuti atende yakusosa ni kutomicila yakusowa yao.

Malowe ga Mlungu mu buku ja Mika gakulocesya yakusati pa kulijonanga acimlongosi wa mu mpingo ndi wa ndale wakwe; kwende tulo Mika 3:10 – 11;

“ Mkutaŵa msinda wa Mlungu wa Yelusalemu pakukamulisa masengo yipanje yakuyipata pakuwulaga ŵandu ni ungatenda cilungamo. Acimlongola ŵakwe ŵangalamula magambo pali pangali cakupocela capacisyepela, ŵakutaga mbopesi ŵakwe ŵangajiganya pali pangali malipilo, ŵakulocesya ŵakwe ŵangalocesya naga pali pangali mbiya. Nambo akusajegamila pa Ambuje ni kuŵeceta kuti, “Ana eti paja Ambuje ali pasikati petu? Pangali cakusakala ca mpaka citugwile.”

Ulongosi wuwapali mu ndawi ja jwakulocesya Mika watumicilaga ni cakulinga cimo basi –Mbiya. Asamale naga mbiya sili cindu cacikulumbisya mtima ni kamulidwa mlope ni acimlongosi. Kwelidi kunonyelwa mbiya uli mciga wa yakusakala yosope, soni syosope naga ulongosi uli mkulola pa mbiya, nikuti tiwugwe sampano.

Jwakulocesya mu buku ja Mika akupelenganya kuweceta kuti;

“Nambo akusajegamila pa Ambuje ni kuŵeceta kuti, “Ana eti paja Ambuje ali pasikati petu? Pangali cakusakala ca mpaka citugwile.” Myoyo, ligongo lya jemanja msinda wa Siyoni tiwucitipulidwa mpela litimbe, Yelusalemu taciŵa masame, nipo litumbi lya Nyumba ja Ambuje ni tiliciŵa ukweti”

Mlungu akusalila kuti naga tukunde acimlongosi wa unami kuti apelenganye kulamula, kutandila acimlongosiwo ni wandu wakwe tacijonasika. Mlungu akusapelekaga camuko pa cilambo cosope ligongo lya kulemwa kwa acimlongosi wakwe. Tukwenela kana kwakuya acimlongosi wakusasililaga ngondolo. Pa 3 Yohane akuweceta kuti; *“Mlungo mjangu jwakunonyelwa, kasimkuyaga yangalumbana....”* 3 Yohane 11

3. Yesu Watamilisye Yakwenelela

Yesu watamilisye yakwenelela kuwa Mlongosi jwa mu mpingo pawawecete kuti;

“Mundu jwaganyu, jumkinigaŵa masengo gakwe gakuciga soni jumkanisiŵa syakwe ngondolo, pati aliweni lisogo lilimkwisa, papopo akusasileka ngondolosyo ni kutila, myoyo lisogo lila likasakamulaga jimo, sine sila ni kupwilingana. 13 Mundu jwakulembegwa masengojo akasatilaga myoyo ligongo

agambile kukulupilila kulembegwa masengo peko basi nipo nganakola nayo masengo ya ngondolosyo”

Ana jwa ganyu akusasamalaga ya cici? Mbiya basi! Cele ni cacikumsalimbisya mbisya, ya mpaka apate basi. Wangasamala ya ngondolo. Kwa jwelejo, wandu akusagamba kuwa mpele ‘ngondolo syakulolewela’ syakusosekwa kusilila. Syele ndi nganisyo sya jwa ganyu.

Mkucinga syesyene akusasamalaga ya ngondolo, akusawa jwakosekwa kwasa umi wakwe kuti asitetele, ni kuwa jwa sala naga kuli kwakwenela, pakusaka kuti ngondolo syakwe silye. Wangatenda yindu pakulola kuti jwalakwejo msyene tapate yejinji uli, kapena tiyimpindulile cici.

Ayi ngayigopolela kuti mlongosi msyesyene ni jwakulupicika akasapocela cikamucisyo ca mbiya. Malowe gakusalila mu citagu yakuti twakamucisyeje wele wakukamula masengo ga kucinga.

Malowe ga Mlungu pa Matayo

“Pakuti yilembegwe m'Malamusi ga Mose kuti, “Mkajitaŵa kukamwa ng'ombe jajilume jajikukamula masengo gakuliŵata tiligu.” Ana piŵaŵecete yeleyi, Mlungu ŵagambile kukwayidwa ni ng'ombe pejo?” 1 Wakolinto 9:9

Nanga ngombe jili mkamula masengo, mu baibulo akujipa ufulu wakulya mwa yine pajikamula masengo po. Pa gele malowega Mlungu akusalila kuti tukwenela kwasamalila acimlongosi wa mu mpingo. Nambo naga ng'ombe jili yosope pajikamula masengopo, kujitawa kukamwa ni kujigala ng'ombe jine kuti jikamule masengogo mpaka ciwe cindu calunda kwa mlimi jwalijose. Ng'ombe jikwenela kamula masengo mlope kulekangana ni mujikulila kapena apo jwakulima yimangayo takatice malonda gakwe.

d. Satana Akusiwalingaga Acimlongosi

Ayi yinduyi yili yakusausya kuyiweceta, nambo, tuwe wakulepela naga tukasala kuti satana akusiwalingaga acimlongosi ni yindu mcece;

1) Kunonyelwa mbiya (Ungajikutila)

2) Kumbila Ukumu

3) Kumbila Ulamusi (Kulikwesya) ni

4) Kumbila acakongwe (cikululu)

Cili cisyowelo ca Mlungu cackusasunga acimlongosi kuti akagwa ku cimo kapena yosope mwa sambu satusasilesi.

Mlongosi akwenela, ndawi ni katema, mwakusamala ndi kupopela alilinjeje magongo gakutendela yindu. Ni amkundeje Msimu waswela kuti awice lilanguka pa ndime syakwenela kupesya sambu. Ni taciwiwona kuti akupundanganya pa gele mayeleseloga.

Satana akusajinjila pa litanga lyewugule lya yakulinga yaunami kapena yakusakala ni kum'wika mlongosi mu ukapolo. Yakuwona yeleyi yikwenela kutujiganya kuti ulongosi uli wakwenela kuwopopelela mlope

Tusalilidwe kuti tukwenela kwapolela wosope wali mu ulamusi. Pelepa akwamba acimongosi wa mu mpingo ni wakusa wakwe. Malowe ga Mlungu pa 1 Timoteyo 2:1,2 gakuweceta kuti:

“Cakusosekwa mnope mwa yosope yene cili cakuti paŵeje mapopelo gakwapopelela ŵandu wosope. Mapopelo gakwe gaŵeje gakucondelela, gakuŵenda ni kumtogoleta Mlungu. 2 Mwapopeleleje ayimwene ni wosope ŵakwete ulamusi ...”

3. Ana Akusasonganya Kapena Kumwasanya Ngondolo

Wakuye acimlongosi wakusasonganya ngondolo, ni wakane acimlongosi wakusamwasanya ngondolo.

a. Acimlongosi Wambone Akusasonganya Ngondolo

Malowe pa Yesaya 40:10-11 gakuweceta kuti;

“Nditu, Ambuje Mlungu akwisa kukulamula mwamacili, nipo alimkulamulila ni mkono wakwe...Tacisilanga ngondolo syakwe mpela mkucinga.Tacasonganya ŵanace ŵa ngondolo ni kwanyakula m'miyala mwakwe. Ngondolo sikwete ŵanace tacisilongolela cenene.”

Mwele ni mwawelele mkucinga msyesyene – jwele jutacisonganya ngondolo. Mlungu akusaka kuti twakuye acimlongosi wali wakulipeleka kukusonganya ngondolo. Cakonecela mlope mwa wandu wakusonganya ndi kufasa. Acimlongosi wasyene wa Mlungu akusawaga wa kuwusimana mtima.

Mwene Daudi juwaliji jwakucinga jwamkulungwa kwa Isilayelo watite; *“Ŵalakwe akusanjinjilicisya ni kungulupusya une, mkono wawo wamlyo unjenjele, angwesisye ni cikamucisyo cawo”*

Kuwusimana mtima kuti kombola kutama imo ni kwajitika wandu wandu wakufooka ni wakusowa ni cakulinga cakwalimbisya mtima ni kwanyakula kwakamucisya kuti awe wana macili.

Malowe pa Yesaya 42:3 gakuweceta ya Abuje wetu Yesu kuti;

“Jwalakwe ngasamalisya kulitemangula litete lyeposokoce, nipo ngasasimisa moto wakusilala.” Ana ligongo cici?

Ligongo waliji jwakucinga jwakuwusimana mtima. Naga ali ambweni jwine awulele, wampyosyaga ngawa kumtemangula. Naga ali ambweni juwalagaga kuti utumiki wakwe ujale m'bujo, wawandicilaga ni kupepelela moto wagamba kutukawo, yayikulocesya cakulinga cambone, mpaka mpaka uli utandite kolela cenenepe mwakulanguka mu usyesyene ndi uswela.

Yesu akusakamula masengo ndi yakufooka yetu mu utumiki kuti ayiyikasye pa utumiki usyesyene.

Pana wandu wajinji wakuwona wakulaga kuti alocesye mbote syawo. Ali mpela moto wagamba kutuka. Ulongosi ukasiwasima. Ulongosi upepeleleje moto wakutuka. Motowu ukusasanduka lilamba

lyakolela. Kwele ni gopolela kwa ulongosi wakuwusimana mtima. Jwele ni mlongosi jwa mpaka asonganye ngondolo.

b. Acimlongosi Wakusakala Akusamwasanya Ngongolo

sano ku mbali jineji kwana acimlongosi wakusakala wakuwusimana ngondolo. Malowe ga Mlungu gakuweceta kwa jemanjawa kuti;

“Likungu kwa wakucinga wakusiwapwilinganya wandu wangu, ambuje akuti myoyo. 2 Ali ni ligongo lyakwe, Ambuje Mlungu jwa Aisalayeli pakuweceta ya wakulamulila wakwalolela wandu wakwe, jwalakwejo akuti, “Mwapwilingenye wandu wangu, nikwajawusya kwakutalika. Myoyo tinjimpa cilango ligongo lya ulemwa wenu.”

Mlongosi msyesyene jwalijose akusasonyanya – nambo akucinga wa unami akusamwasanya, kutandisya cinampwilikiti, ni gawanya wandu. Acimlongosi wamti myi tukwenela kwawambala.

4. Ana Akusamanyilila Kuti Ngondolo Sili Sya Mlungu

Mlongosi jwambone akusamanyilila kuti ngondolo sili sya Mlungu, nambo mlongosi jwakusakala akusasiwona ngondolo mpela syakwe.

a. Acimlongosi Wakusakala Akusasiwona Ngondolo Mpela Syawo

Mkucinga msyesyene akusajitika kuti ngondolo sili sya Mlungu – nambo jwa unami akusasiwona mpela kuti sili syakwesyakwepe. Akusatiga wanduwo ali wakwe nipo akusiwatetela wanduwo kuti ali wakwewakwepe.

Pangali ata lilemba lyalikuwicila umboni yakusaweceta acimlongosi wa unamiwa. Nambo baibulo jikuweceta kuti ngondolo sili sya Mlungu pe basi, ngawa kwa wakucinga jwine jwa unami.

b. Acimlongosi Wambone Akusamanyilila Kuti Ngondolo Sili Sya Mlungu

Malowe ga Mlungu pa Masalimo 100:3 gakuweceta kuti:

“M’manyilile kuti Ambuje ali Ambuje, ni wakucinga wakucinganyisye, uwe tuli wakwe, tuli wandu wakwe ni ngondolo sya palulila pakwe”

Mu kulocesya kwine kwakwamba Ambuje wetu Yesu tukusapikana kuti;

“ Tinjisiwicila mkucinga jumo, jwikutumicila jwangu Daudi. Jwalakwejo ni jutacisisamalilaga soni taciwa mkucinga jwakwe. 24 Pelepo Une Ambuje tinjiwa Mlungu jwawo, ni jwikutumicila jwangu Daudi taciwa mwenye jwawo. Ni yinguti Une... Myoyo tacimanyilila kuti Une Ambuje Mlungu ndili nawo, soni jemanjajo, Aisalayeli ali wandu wangu. Ni yinguti Une Ambuje Mlungu.

“Jemanja ni ngondolo syangu, syele singusasilisya, soni Une ni Mlungu jwenu. Ni yinguti Une Ambuje Mlungu.” (Ezekiyelo 34:23,30,31)

Mlungu akuti ngondolo sili syakwe. Sili syakwe soni akusaka kuti m’we tumanyilile. Nganisiwa sya mlongosi kapena sya mpingo wakwe. Sili sya Mlungu basi.

Pa 1 Wakolinto 6:20 malowe ga Mlungu gakutusalila kuti:

“Mlungu wamsumile ni mtengo wapenani, myoyo mumcimbicisyeje ni yiilu yenu.”

Wele ni mtwe wa ngani. Yesu watusumile m’we ni nganituwa wa acimisyewe – tuli wakwe; ni tukwenela kumcimbicisya Mlungu mu yilu yetu ni misimu jetu jakwe jajili jakwe sambano. Atutesile m’we kuwa ni awisile cidindo cakwe petuwe, pangali jwine jwakwete ufulu wakuwika cidindo pa ngondolo syana cidindo kala.

Pa Agalatiya 6:17 malowe ga Mlungu gakuti;

“Pakumalisya nguweceta kuti, kutandilila sambano jino akasawusya mundu jwalijose, ligongo mawasi gingwete pa ciilu pangu yikulosya kuti une ndili jwakwe jwa Klistu”

Jwandumetume Paulo waliji jwokusangalala kuti nganakola cidindo ca jwine jwalijose akawe mawasi gakulosya kuti ali wakwe wa Klistu. Wakasaga kuwa jwakogopa kwa wosope kuti akombole kuwa jwa kwatumicila wosope (1 Wakolinto 9:19). Amo ni mwakusasosela Mlungu kuti wandu wakwe atamaje.

Acimlongosi asyesyene ni wakusamanyilila ukumu wa Mlungu pa mundu. Awo wakusatiga wandu ali wao akusawaga ali mkujigala cipanje cacili ca Mlungu. Kwele kusawilanjigwa kwimucila.

c. Mlungu Akusasagula Wakucinga Wane.

Akasakonecela iyayi, lili lisosa lya Mlungu kuti tukole mipingo jambone soni jana acimlongosi wambone.

Soni tukwenela kuwa wakulupicika pa kwaula ku mpingo ni kupopela, kamula masengo ni kupeleka kuti yakulinga ya wele mpingo pakusaka kulalicila malowe ga Mlungu yigaule m’bujo.

Mlungu akusasagula wakucinga nambo m’we nganituwa wa wakucingawo, tuli wakwe wa jwakucinga jwamkulungwa. Malowe ga Mlungu pa 1 Petulo 5:4 gakuweceta kuti;

“Nipo pitacyika Mkucinga Jwamkulungwa, timcipocela mbote ja cisindi cangasuluka.”

d. Ngondolo Sikuyeje Mkucinga Jwao

Mpele mutusalile kandanda, yakusausya nganiyiwa ndi wakucinga basi; pana soni yakusausya ya ngondolo. Pana ngondolo sisikusasosa ucimbicimbi wapajika pakuja kuliwanja ni watumicila wane wakupikanika mlope. mtima wakulikwesya ukusatandisya kutindana nganisyo ni gawanikana.

Malowe ga Mlungu gakuwajamuka mteto welewu mu ja 1 Wakolinto 1:11-13;

“... pana ungapikanganana pasikati penu... jwalijose jwa jemanja akuweceta yakweyakwepe. Jwine akuti, “Une ndili jwakukuya jwa Paulo,” jwine soni akuti, “Une ndili jwakukuya jwa Apolo,” jwine akuti, “Une ndili jwakuya jwa Kefa,” jwine akuti, “Une ndili jwakuya jwa Klistu.” 13 Ana Klistu ali jwamgaŵikane? Ana Paulo ni juwam’wilile jemanja pa msalaba? Ana mwabatisigwe mu lina lya Paulo?”

Pelepa malowe gakusalicisya kuti akhlistu ali wa jwalakwe juwasumile. Pakuwusya kuti ‘ana Paulo ni juwa’wilile jemanja pa msalaba? Kwanga kwakwe ni kwakuti ‘iyayi!’ Paulo nganawila jwalijose, juwawilile wandu ni Yesu. Ni myoyo wandu wosope ali wakwe ni akwenela kumkuya jwalakwe.

Cili cindu cakutesya canasa kuti pana wandu wakusaleka Yesu ni kukuya wandu wane. Malowe ga Mlungu pa 1 Wakolinto 3:2-5,7 gakuweceta kuti;

“Nampele m'mwejo mkaka kuti m'mwe, ngaŵa cakulya cakulimbangana kuti mlye, ligongo ngimkinimcikombola kulya. Atamose sambano jino ngimcikombola kulya, ligongo lyakuti mkunonyelape yindu yapasi pano. Pasikati penu pana wiwu ni ukangani. Ana yeleyi ngayikusimicisya kuti jemanja mkupelenganya kuyinonyela ya pasi pano, soni mkusatenda mpela mwakusatendela ŵandu ŵakwamba kunonyela kutenda yindu ya pasi pano? Pakuti naga jwine akuŵeceta kuti, “Une ndili jwakukuya jwa Paulo,” soni jwine kuŵeceta kuti, “Une ndili jwakukuya jwa Apolo,” Naga mkutenda myoyo, ana mwelemu ngaŵa mwakusatendela ŵandu ŵakudalila yindu yapasi pano? Ana Apolo ali nduni? Nambi Paulo soni ali ŵani? Jemanjaji ali ŵakutumicila ŵamba ŵiŵamjigalile jemanja ku cikulupi. Jwalijose jwa jemanjaji jwagambile kukamula masengo giŵapegwile ni Mlungu ... Myoyo jwakupanda kapena jwele jwajitilile nganaŵa kandu, nambo akaŵe Mlungupe jwele jwakusayitendekasya kuti yimele”

C. M’WE NGONDOLO SYA MLUNGU

Ngani jakuyicisya jikusala mwa citagu mkamulamo waupali sikati Mkucinga jwamkulungwa ni ngondolo. Ambuje Yesu ali Mkucinga jwamkulungwa ni m’we tuli ngondolo syakwe.(akumbucile tukwenela kwawambala awo wakusatiga ngondolo silli syao)

1. Kwakusosekwa Kusisonganya Ngondolo Pamo

Mu buku ja Ndandililo tukusawalanga ngani ja Yakobo ali nasimana pe ndi Lakelo, mwanache jwamkongwe jwa Labani. Nganiji jilembedwe pa Ndandilili 29:4-9;

“Yakobo ni ŵawusisye ŵakucinga ngondolo ŵala kuti, “Ana acalongo acimjangu kumangwenu kwapi?” Ŵajanjile kuti, “Kumangwetu uwe ku Halani.” Ni ŵawusisye soni kuti, “Ana akum'manyilila Labani mwanace jwa Naholi?” Ŵakucinga ngondolo ŵala ŵajanjile kuti, “Elo, tukwamanyilila kwabasi.” Yakobo ŵawusisye soni kuti, “Ali uli womwanjawo?” Jemanjajo ŵajanjile kuti, “Womwanjawo ali cenene. Alole,Lakelo mwanagwawo jwamkongwe ni ajo jwakwisa ni ngondolo apopojo.” Yakobo ni ŵawusisye kuti, “Awuno ngati musi, ndaŵi jakuja kusiwugalila ngondolo nganijikwane, uli ngagamba kusimwesya mesi ni kuja kusilisya soni?” Ni ŵajanjile kuti, “Uwe ngaŵa mkutenda myoyo pakuŵa tukulindilila kuti makuga ga ngondolo gane gayice ni kuti soni liganga ali lili pacanya pa cisima tularityosye, ni tusipe mesi ngondolo syetu.” Yakobo ali ciŵela mkuŵeceta ni ŵakucinga ngondolo ŵala, Lakelo ŵayice pa cisima pala ni ngondolo siŵacingaga sya babagwe.”

Awu waliji ulendo wandanda wa Yakobo pawasimene ndi wakucinga ngondolo ni wanace wa Labani wawalolelaga ngondolo sya baba wao. Yakobo ni walipelece kuti tamwesye mesi yilangoyo. Watiga yilangoyo yikwenela kusongana pamo mkanawe kuyipa mesi.

Acimanyi cacikutendesya kuti ngondolo sya Mlungu sikamwa mesi, wakucinga wamwana gakusisonganya ngondolo sya Mlungu. Akusijigala ngondolo mpela syao. Kuti tukuye ngani ja Yakobo, nikuti ngakwiticisya kuti ngondolo sili sya Labani.

Lakelo walolelaga ngondolo sya baba wao, atamose waliji wakongwe wamanyilile kuti ngondolo syaliji sya baba wao. Acimlongosi mpaka atende cenene kusyasya yeleyi.

Mpakana yilango yosope yili yisongene pamo ni acimlongosi wamwana, paciwa pangali mesi ga yilango

2. Mlungu Akusapeleka Majali Pauli Mkamulano

Palipose patasimane ngondolo sya Mlungu ali mkusisonganya pamo, tacigawona majali ga Mlungu. Naga ali apite ku msongano kwakusongana wandu wakutyocela ku mipingo jakulekangalekangana, mwakulongoleledwa ndi ulongosi wambone, tacigawona majali ni kusimanikwa kwa Mlungu.

Mu ndawi jele macili ga Msimu waswele gawonecelaga mwa macili paliji pana kamulana sikati ja mipingo. Nambo sambano kamulana kweleku kuli kwakusowa, ligongo acimlongosi akwete woga, ngakusaka kuti wakulupilila atumicileje kusa kwa mpingo wao.

Naga ngatukuwukana wele mtetowu, ni kupesya sambi sya ujikajikawu, Mlungu tacisyo kwakumalilwa majali gakwe pa mpingo. Mlungu tatulece m'we ni kutandila kwine akawe tupesye nganisyo sya ku cilu si, ungakomangala ni mtima wagawanikana. Mlungu tajimusye wandu wane naga ngatuyika pamo mu mkamulano ni mu cinonyelo. Mlungu akusaka kusonganya ngondolo syosope pamo ni kutyosya liganga kuti asipe mesi.

Amanyilile kuti ngondolo sili sya Mlungu. Amanyilile kuti mbendela jakwe petuwe jili cinonyelo. Amanyilile kuti naga tuli tuyice pamo pasi pa ulongosi wakwe, tacitendekasya kukula mu usimu ni mu winji wa wandu wakwe ni kutupa kwa majali gakwe.

Yakobo pawawaga waweceta malowe gakulocesya gakuti:

“Simbo ja ucimwene ngasijityoka mwa Yuda, simbo ja ulamusi ngasijityoka m'm'yala mwakwe, tacigasunga macili gakwe, mpaka pataciyika msyene ucimwene msyesyene, wakwalamula wandu wosope.”

Naga tusongene kwa jwalakwe, liganga likusatyoka, ni mesi gakusapatikana, yakuyicisya yakwe ni yakuti, njota ja ngondolo jikusamala

Mu buku ja Wakulamula 8:22,23 akuweceta cenene mu cilandanyo ca Gidiyoni;

“Pelepo wandu wa ku Isalayeli wamsalile Gidiyoni kuti, “Awe wakutulamulila wetu-wawojo ni yisukulu yawo pitaciwapo. Wawo atukulupwisye uwe m'myala mwa a Midiyani.” Gidiyoni watite kwa jemanjajo, “Une ngasimba kose jwakwalamulila jemanja, atamose mwanangu. AMBUJE NI WITACIWA WAKUMLAMULILA JEMANJA.”

Nganisyo sya Gidiyoni sili syambone kujigalila kwa mlongosi jwalijose. Syele ni nganisyo syambone. Kwende tukuye ulongosi wamti mpele welewu. M’we tuli ngondolo sya Mlungu – twasumidwe ndi mtengo wakwe; nganituwa wacimisyewe, kapena jwine jwalijose – nambo wa Mlungu.